

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Херсонський державний університет

Кафедра філософії та соціально-гуманітарних наук

ГАЛІЧЕНКО М. В., ПОЛЩУК І. Є.

«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

для студентів усіх напрямків підготовки університету

Херсон – 2014

Розглянуто на засіданні кафедри філософії та соціально-гуманітарних наук (протокол № 6 від «06» листопада 2014 р.)

Схвалено науково-методичною радою ХДУ (протокол № 2 від «16» грудня 2014 р.)

Рекомендовано до видання Вченою радою Херсонського державного університету (протокол №5 від «22» грудня 2014 р.).

Укладачі:

Галіченко М. В. – викладач кафедри філософії та соціально-гуманітарних наук

Поліщук І. Є. – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та соціально-гуманітарних наук

Рецензенти:

Недзельський К. К. – кандидат філософських наук, доцент.

Задорожня Н. О. – кандидат філософських наук, доцент.

Галіченко М. В., Поліщук І. Є.

«Історія української культури»: Навчально-методичний посібник. – Херсон, 2014. – 85 с.

Для студентів усіх напрямів підготовки університету.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ.....	5
СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	9
ЗМІСТОВІ МОДУЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	11
ПЛАНІ ЛЕКЦІЙ.....	13
ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	17
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	31
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	41
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ.....	43
ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ.....	70
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	74
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ.....	82

ВСТУП

Вивчення дисципліни «Історія української культури» спрямовано на реалізацію сучасної концепції освіти студентів вищих навчальних закладів України, основою якої є ґрунтовна історико-філософська підготовка у поєднанні з орієнтацією на світоглядно-філософські проблеми сьогодення.

Метою курсу є ознайомлення з історією та сучасним станом української культури, як інтегральної культурологічної дисципліни, досягти якої можливо з огляду на те, що складові частини курсу органічно поєднують у собі як історичні аспекти української культури, так і окремі її специфічні галузі та напрямки, зокрема, мистецтво, науку, освіту, релігію тощо.

Виклад курсу «Історія української культури» спрямований на вивчення здобутків української матеріальної та духовної культури від її витоків до сьогодення, можливостей запозичення культурних цінностей інших народів, порівняльного аналізу ролі і місця вітчизняної культури у контексті світових та європейських культуротворчих процесів.

Специфічною особливістю курсу «Історія української культури» є його значний виховний потенціал, що дає можливість реалізувати у навчально-виховному процесі низку важливих завдань, зокрема таких, як виховання національної свідомості, громадянських якостей української молоді, становлення професійного мислення.

Важливим завданням курсу є також формування та розвитку високої внутрішньої культури його слухачів на основі вивчення досягнень і закономірностей розвитку української національної культури.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

Тема 1. Предмет і завдання курсу «Історія української культури»

Предмет, завдання та структура курсу «Історія української культури». Наукове визначення поняття «культура». Культура і цивілізація. Основні підходи до вивчення феномену культури у сучасній культурології (еволюціоністський, соціологічний, антропологічний, циклічний та ін.). Духовна та матеріальна культура. Світова та національна культура. Основні функції культури. Проблема періодизації української культури. Культурологічна думка України.

Тема 2. Витоки та передумови формування української культури

Матеріальна культура первісної доби (палеоліт, мезоліт, неоліт). Неолітична революція. Мистецтво та релігія первісності (анімізм, фетишизм, тотемізм, магія). Трипільська культура та її особливості. Культура кіммерійців. Культура скіфської доби. Мистецтво та релігійні вірування сарматів. Культура античних міст-держав на території України. Проблема походження слов'ян. Зарубинецька та черняхівська культури. Релігійні вірування та міфологія східних слов'ян.

Тема 3. Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства

Проблема становлення державності у східних слов'ян. Культура Київської Русі крізь призму взаємовідносин Схід – Захід (кочовий світ,

Візантія, Європа, Близький Схід). Християнізація Русі та її значення для розвитку української культури. Формування соціальної структури та політичної влади. Церква як рушійна сила культурного розвитку Київської Русі. Література Київської Русі. Загальна характеристика мистецтва Київської Русі (архітектура, музика, живопис та театр).

Соціально-політичні та культурні особливості Галицько-Волинського князівства. Освіта, наука, архітектура та образотворче мистецтво Галицько-Волинської держави (XII – середина XIV ст.).

Тема 4. Українська культура XIV – середини XVII ст. (Литовсько-польська доба)

Інкорпорація українських земель до складу Литви та Польщі. Соціально-економічний розвиток України (розвиток міст, торгівля, ремесла, закріпачення селян). Соціальна структура населення України XIV – XVII ст. (шляхта, селяни, міщани, духовенство). Поява козацтва та його значення для розвитку української культури. Вплив гуманістичних та реформаційних ідей в Україні. Розвиток освіти та книгодрукування. Релігійні процеси в Україні в умовах протистояння Заходу та Сходу (боротьба за Київську митрополію, рух братств, Берестейська унія, відновлення та реформування православ'я Петром Могилою). Полемічна література. Становлення української культури XIV – середини XVII ст. як синтез здобутків візантійської та західноєвропейської культур (архітектура, образотворче мистецтво, музика та театр).

Тема 5. Культура українського бароко

Становище українських земель у середині XVII – XVIII ст. Втрата автономії України в умовах політики централізації Російської імперії.

Початок інтеграції української козацької старшини та духовенства у соціально-політичне та духовне життя Російської імперії. Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво. Формування ідеологеми «Київ – другий Єрусалим» та її значення для розвитку національної та релігійної самосвідомості. Київський культурний центр. Розвиток історичної самосвідомості. Особливості українського бароко (архітектура, література, музика, театр). Григорій Сковорода – останній геній Старої України.

Тема 6. Національне відродження в Україні (кінець XVIII – середина XIX ст.)

Причини, передумови та періодизація українського національного відродження. Вплив ідей романтизму на українську культуру. Слобожанщина – центр національного відродження України. «Історія Русів». «Енеїда» І. Котляревського. Початок національного відродження на західноукраїнських землях. «Руська трійця». Процес націоналізації української греко-католицької церкви. Кирило-Мефодіївське товариство та ідея єдності слов'янських народів. Тарас Шевченко – ідеолог модерної України.

Тема 7. Українська культура другої половини XIX - початку XX ст.

Промисловий переворот, урбанізація та початок руйнування традиційного села. Зародження націоналізму. Громадівський рух. Валуєвський циркуляр та Емський указ. Галичина – український П'ємонт. Роль Івана Франка у національно-культурному русі. Михайло Грушевський і його роль у розвитку української національної культури. Вплив реалізму на розвиток українського мистецтва (література, театр, музика, живопис). Традиція та «модерн» в українській культурі кінця XIX – початку XX ст.

Тема 8. Українська культура радянської доби

Лютнева революція в Петрограді та спалах національно-політичного відродження в Україні. Боротьба за незалежність України. Процес зростання національної свідомості «із селян до нації». Формування ідеї соборної України. Культурний рух періоду Центральної Ради. Формування української національної школи. Національно-культурна політика Гетьманату. Створення української вищої школи. Українська Академія Наук. Д. Багалій, А. Кримський, Ст. Смоль-Стоцький, В. Вернадський, М. Туган-Барановський. Видавнича справа. Преса. Театр. Автокефалія Української православної церкви. Політика «українізації» та її вплив на українську культуру 20 – 30-х років ХХ ст. Розвиток освіти та ліквідація неписьменності. Літературний процес. Український театр Леся Курбаса. Сталінський терор та його наслідки для української культури. Культурні орієнтації українського націоналізму. Розвиток культури України під час Другої світової. Шестидесятники. Рух дисидентів та боротьба за національну культуру. Вплив реалізації політики «перебудови» на українську культуру.

Тема 9. Культура незалежної України

Риси нової соціокультурної дійсності. Проблема типології української національної культури. Фактори зростання національної та культурної самосвідомості.

Перспективи розвитку української культури у сучасних умовах. Українська культура у ситуації постмодернізму (література, образотворче мистецтво, театр, кіно, музика). Специфічні риси українського постмодерну. Проблеми розвитку української культури у контексті глобалізації та ідеології глобалізму. Секуляризаційні процеси і їх вплив на українську культуру.

Українська церква і релігія у ситуації постмодернізму. Культура української діаспори кінця ХХ – початку ХХІ ст.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

№	Назва теми	години		
		Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
1.	<p>Змістовий модуль</p> <p><u>Витоки та передумови формування української культури</u></p> <p>Предмет та завдання курсу «Історія української культури»</p>	2		2
2.	Культура давнього населення України.	2	2	4
3.	Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства	2	2	4
4.	Українська культура ХІV – середини ХVІІ ст. (Литовсько-польська доба)	2	2	6
5.	Культура українського бароко	2	2	6
6.	<p>Змістовий модуль</p> <p><u>Українська культура ХІХ – початку ХХІ ст.</u></p> <p>Національне відродження в Україні</p>	2	2	4

7.	Українська культура другої половини XIX - початку XX ст.	2		6
8.	Українська культура радянської доби	2	2	4
9.	Культура незалежної України	2	2	4
	Всього:	18	14	40

ЗМІСТОВІ МОДУЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

Тема: Витоки та передумови формування української культури

Лекційні модулі:

1. Предмет та завдання курсу «Історія української культури».
2. Витоки та передумови формування української культури.
3. Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.
4. Українська культура XIV – середини XVII ст. (Литовсько-польська доба).
5. Культура українського бароко.

Семінарські модулі:

1. Культура давнього населення України.
2. Культура Київської Русі.
3. Культура України XIV – середини XVII ст.
4. Українське бароко.

Модулі самостійної роботи:

1. Культура і цивілізація
2. Культура дослов'янського населення на території України.
3. Античні міста-держави на території України.
4. Християнізація Київської Русі та її значення для розвитку української культури.
5. Культура Галицько-Волинського князівства.
6. Історія українського книгодрукування.
7. Братський рух в Україні та його значення для збереження культурної ідентичності українського народу.
8. Роль церкви та релігії у розвитку української культури.

Тема: Українська культура XIX – початку XXI ст.

Лекційні модулі:

1. Національне відродження в Україні (кінець XVIII – середина XIX ст.).
2. Українська культура другої половини XIX – початку XX ст.
3. Українська культура радянської доби.
4. Культура незалежної України

Семінарські модулі:

1. Національне відродження в Україні.
2. Українська культура радянської доби.
3. Культура незалежної України.

Модулі самостійної роботи:

1. Діяльність Кирило-Мефодіївського братства та її значення для культурної ідентифікації українського народу.
2. Роль Т. Г. Шевченка у становленні української національної культури.
3. Роль М. Грушевського у розвитку української національної культури.
4. Вплив реалізму на розвиток українського мистецтва (театр, музика, живопис).
5. Реалізм та модернізм в українській літературі II половини XIX – початку XX ст.
6. Українізація та її значення для культурного процесу у 20-30-х роках XX ст.
7. Соціалістичний реалізм в українській культурі радянського періоду.
8. Культурно-освітня та наукова діяльність української діаспори на американському континенті.
9. Культурно-освітня та наукова діяльність української діаспори у європейських країнах.

ПЛАН ЛЕКЦІЙ З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

(18 годин)

Лекція 1

Предмет і завдання курсу «Історія української культури»

Предмет, завдання та структура курсу «Історія української культури». Наукове визначення поняття «культура». Основні підходи до вивчення феномену культури у сучасній культурології (еволюціоністський, соціологічний, антропологічний, циклічний та ін.). Духовна та матеріальна культура. Світова та національна культура. Основні функції культури. Проблема періодизації української культури. Культурологічна думка України.

Лекція 2

Витоки та передумови формування української культури

Матеріальна культура первісної доби (палеоліт, мезоліт, неоліт). Неолітична революція. Мистецтво та релігія первісності (анімізм, фетишизм, тотемізм, магія). Трипільська культура та її особливості. Культура кіммерійців. Культура скіфської доби. Мистецтво та релігійні вірування сарматів. Проблема походження слов'ян. Зарубинецька та черняхівська культури. Релігійні вірування та міфологія східних слов'ян.

Лекція 3

Культура Київської Русі

Проблема становлення державності у східних слов'ян. Культура Київської Русі крізь призму взаємовідносин Схід – Захід (кочовий світ, Візантія, Європа, Близький Схід). Християнізація Русі та її значення для розвитку української культури. Формування соціальної структури та політичної влади. Церква як рушійна сила культурного розвитку Київської

Русі. Література Київської Русі. Загальна характеристика мистецтва Київської Русі (архітектура, музика, живопис та театр).

Лекція 4

Українська культура XIV – середини XVII ст. (Литовсько-польська доба)

Інкorporація українських земель до складу Литви та Польщі. Соціально-економічний розвиток України (розвиток міст, торгівля, ремесла, закріпачення селян). Соціальна структура населення України XIV – XVII ст. (шляхта, селяни, міщани, духовенство). Поява козацтва та його значення для розвитку української культури. Вплив гуманістичних та реформаційних ідей в Україні. Розвиток освіти та книгодрукування. Полемічна література. Становлення української культури XIV – середини XVII ст. як синтез здобутків візантійської та західноєвропейської культур (архітектура, образотворче мистецтво, музика та театр).

Лекція 5

Культура українського бароко

Становище українських земель у середині XVII – XVIII ст. Втрата автономії України в умовах політики централізації Російської імперії. Початок інтеграції української козацької старшини та духовенства у соціально-політичне та духовне життя Російської імперії. Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво. Формування ідеологеми «Київ – другий Єрусалим» та її значення для розвитку національної та релігійної самосвідомості. Київський культурний центр. Розвиток історичної самосвідомості. Особливості українського бароко (архітектура, література, музика, театр). Григорій Сковорода – останній геній Старої України.

Лекція 6

Національне відродження в Україні (кінець XVIII – середина XIX ст.)

Причини, передумови та періодизація українського національного відродження. Вплив ідей романтизму на українську культуру. Слобожанщина – центр національного відродження України. «Історія Русів». «Енеїда» І. Котляревського. Початок національного відродження на західноукраїнських землях. «Руська трійця». Процес націоналізації української греко-католицької церкви. Кирило-Мефодіївське товариство та ідея єдності слов'янських народів. Тарас Шевченко – ідеолог модерної України.

Лекція 7

Українська культура другої половини ХІХ - початку ХХ ст.

Промисловий переворот, урбанізація та початок руйнування традиційного села. Зародження націоналізму. Громадівський рух. Валуєвський циркуляр та Емський указ. Галичина – український П'ємонт. Роль Івана Франка у національно-культурному русі. Вплив реалізму на розвиток українського мистецтва (література, театр, музика, живопис). Традиція та «модерн» в українській культурі кінця ХІХ – початку ХХ ст.

Лекція 8

Українська культура радянської доби

Лютнева революція в Петрограді та спалах національно-політичного відродження в Україні. Боротьба за незалежність України. Процес зростання національної свідомості «із селян до нації». Формування ідеї соборної України. Культурний рух періоду Центральної Ради. Формування української національної школи. Національно-культурна політика Гетьманату. Створення української вищої школи. Українська Академія Наук. Видавнича справа. Преса. Театр. Автокефалія Української православної церкви. Політика «українізації» та її вплив на українську культуру 20 – 30-х років ХХ ст. Розвиток освіти та ліквідація неписьменності. Літературний процес. Український театр Леся Курбаса. Сталінський терор та його наслідки для

української культури. Культурні орієнтації українського націоналізму. Розвиток культури України під час Другої світової. Шестидесятники. Рух дисидентів та боротьба за національну культуру. Вплив реалізації політики «перебудови» на українську культуру.

Лекція 9

Культура незалежної України

Риси нової соціокультурної дійсності. Проблема типології української національної культури. Фактори зростання національної та культурної самосвідомості.

Перспективи розвитку української культури у сучасних умовах. Українська культура у ситуації постмодернізму (література, образотворче мистецтво, театр, кіно, музика). Специфічні риси українського постмодерну. Проблеми розвитку української культури у контексті глобалізації та ідеології глобалізму. Секуляризаційні процеси і їх вплив на українську культуру. Українська церква і релігія у ситуації постмодернізму.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

(14 годин)

Семінарське заняття № 1

Культура давнього населення України

1. Періодизація історичного розвитку української культури.
2. Матеріальна та духовна культура передслов'янського населення України:
  - а) первісна епоха: палеоліт, мезоліт, неоліт;
  - б) трипільська культура;
  - в) культура епохи раннього залізного віку: кіммерійці, скіфи, сармати.
3. Стародавня культура східних слов'ян:
  - а) зарубинецька і черняхівська культури;
  - б) релігійні вірування та міфологія східнослов'янських племен.

Теми рефератів:

1. Первісне мистецтво на території України.
2. Трипільська архітектура.
3. Сакральний світ трипільської цивілізації.
4. Скіфський звіриний стиль.
5. Етнокультурні проблеми черняхівської культури.
6. Релігійні вірування та міфологія східних слов'ян.

Рекомендована література:

1. Бокань В. Історія культури України / В. Бокань, Л. Польовий. – К. : МАУП, 2002. – 256 с.
2. Енциклопедія трипільської цивілізації : у 2 томах. Т. 1. / за ред. М. Ю. Відейка. – К. : Укрполіграфмедіа, 2004. – 703 с.
3. Енциклопедія трипільської цивілізації : у 2 томах. Т. 2. / за ред. М. Ю. Відейка. – К. : Укрполіграфмедіа, 2004. – 656 с.
4. Залізник Л. Л. Первісна історія України / Л. Л. Залізник. – К. : Вища школа, 1999. – 264 с.
5. Історія української культури. Навч. посіб. / За ред. О. Ю. Павлової. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
6. Історія української культури у 5-ти т. Т. 1. Історія культури давнього населення України / Ю. С. Асеев [та ін.] ; ред. П. П. Толочко. – К. : Наукова думка, 2001. – 1134 с.
7. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : Підручник / М. В. Кордон. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 584 с.
8. Культурологія : українська та зарубіжна культура. Навч. посібник / І. Зязюн, В. Семашко та ін. ; ред М. М. Закович. – К. : Знання, 2007. – 567 с.
9. Лекції з історії світової та вітчизняної культури : Навч. посібник / За ред. А. Яртися та В. Мельника. – Львів : Світ, 2005. – 568 с.
10. Шейко В. М. Історія української культури : Навч. посібник / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К. : Кондор, 2006. – 264 с.
11. Уманцев Ф. С. Мистецтво давньої України : історичний нарис / Ф. С. Уманцев. – К. : Либідь, 2002. – 328 с.

Семінарське заняття № 2

Культура Київської Русі.

1. Особливості християнізації Київської Русі. Роль Кирила та Мефодія в історії українського християнства.
2. Розвиток освіти та науки в Київській Русі.
3. Література Київської Русі.
4. Архітектура та образотворче мистецтво.
5. Театральне та музичне мистецтво.

Теми рефератів:

1. Значення язичництва для розвитку української культури.
2. Християнізація Київської Русі та її значення для розвитку української культури.
3. Розвиток літописання в Київській Русі.
4. «Слово о полку Ігоревім» – визначна пам'ятка духовної культури Київської Русі.
5. Оригінальна література Київської Русі.
6. Сакральна архітектура Київської Русі.
7. Культура Візантії як джерело формування української культури

Рекомендована література:

1. Бокань В. Історія культури України / В. Бокань, Л. Польовий. – К. : МАУП, 2002. – 256 с.
2. Висоцький О. Ю. Історія української культури : Навч. посібник / О. Ю. Висоцький. – Дніпропетровськ : НМетАУ, 2009. – 130 с.

3. Історія релігії в Україні / за ред. А. М. Колодного та П. Л. Яроцького. – К. : Знання, 1999. – 735 с.
4. Історія української та зарубіжної культури / за ред. С. М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука. – К. : Знання, 2002. – 351 с.
5. Історія української культури. Навч. посібник / За ред. О. Ю. Павлової. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
6. Карпов А. В. Язычество, христианство, двоеверие : религиозная жизнь Древней Руси в IX – XI веках / А. В. Карпов. – СПб. : Алатея, 2008. – 184 с.
7. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : Підручник / М. В. Кордон. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 584 с.
8. Культурологія : українська та зарубіжна культура. Навч. посібник / І. Зязюн, В. Семашко та ін. ; ред М. М. Закович. – К. : Знання, 2007. – 567 с.
9. Лекції з історії світової та вітчизняної культури : Навч. посібник / За ред. А. Яртися та В. Мельника. – Львів : Світ, 2005. – 568 с.
10. Шейко В. М. Історія української культури : Навч. посібник / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К. : Кондор, 2006. – 264 с.

Семінарське заняття № 3

Українська культура XIV – середини XVII ст. (Литовсько-польська доба)

1. Соціально-політична і культурна ситуація у литовсько-польську добу.
2. Культурні традиції українського Ренесансу (XV – перша половина XVII ст.):
  - а) ранній гуманізм в Україні;

б) діяльність культурно-освітніх осередків (Острозька академія, Лаврський гурток, Києво-Могилянська академія);

в) братський рух і полемічна література;

г) мистецтво: архітектура і живопис, музика і театр.

3. Поширення реформаційних ідей в Україні.

Теми рефератів:

1. Історіософські погляди українського гуманізму.
2. Ідеї громадянського гуманізму в Україні.
3. Значення братств для розвитку української культури.
4. Діяльність Острозького культурно-освітнього центра.
5. Іван Вишенський та полемічна література.
6. Значення Берестейської унії для розвитку українського православ'я.
7. Жовківська малярська школа та її внесок у духовну культуру України.

Рекомендована література:

1. Бокань В. Історія культури України / В. Бокань, Л. Польовий. – К. : МАУП, 2002. – 256 с.
2. Висоцький О. Ю. Історія української культури : Навч. посібник / О. Ю. Висоцький. – Дніпропетровськ : НМетАУ, 2009. – 130 с.
3. Ісаєвич Я. Українське книговидання : витоки, розвиток, проблеми / Я. Ісаєвич. – Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2002. – 520 с.
4. Історія релігії в Україні / за ред. А. М. Колодного та П. Л. Яроцького. – К. : Знання, 1999. – 735 с.

5. Історія української та зарубіжної культури / за ред. С. М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука. – К. : Знання, 2002. – 351 с.
6. Історія української культури. Навч. посібник / За ред. О. Ю. Павлової. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
7. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : Підручник / М. В. Кордон. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 584 с.
8. Культурологія : українська та зарубіжна культура. Навч. посібник / І. Зязюн, В. Семашко та ін. ; ред М. М. Закович. – К. : Знання, 2007. – 567 с.
9. Лекції з історії світової та вітчизняної культури : Навч. посібник / За ред. А. Яртися та В. Мельника. – Львів : Світ, 2005. – 568 с.
10. Литвинов В. Ренесансний гуманізм в Україні / В. Литвинов. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2000. – 472 с.
11. Попович М. Нарис історії культури України / М. Попович. – К. : «АртЕк», 1998. – 728 с.
12. Шевченко І. Україна між Сходом і Заходом. Нариси з історії культури до початку XVIII століття / І. Шевченко. – Львів : Ін-т Історії Церкви ЛБА, 2001. – 250 с.
13. Шейко В. М. Історія української культури : Навч. посібник / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К. : Кондор, 2006. – 264 с.

Семінарське заняття № 4

Українське бароко

1. Нові процеси в духовному житті: реформування церкви та освіти, розвиток науки.
2. Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво.

3. Специфіка національного варіанту бароко у літературі, театрі і музиці.
4. Еволюція образотворчого мистецтва.
5. Барокова архітектура.

Теми рефератів:

1. Феномен Петра Могили.
2. Значення Києво-Могилянської академії для розвитку освіти та науки в Україні.
3. Формування історичної самосвідомості українського народу (середина XVII – XVIII ст.).
4. Внесок Івана Мазепи у розвиток українського бароко.
5. Григорій Сковорода – геній українського бароко.
6. Козацькі літописи II половини XVII – XVIII ст.

Рекомендована література:

1. Бокань В. Історія культури України / В. Бокань, Л. Польовий. – К. : МАУП, 2002. – 256 с.
2. Висоцький О. Ю. Історія української культури : Навч. посібник / О. Ю. Висоцький. – Дніпропетровськ : НМетАУ, 2009. – 130 с.
3. Історія української та зарубіжної культури / за ред. С. М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука. – К. : Знання, 2002. – 351 с.
4. Історія української культури. Навч. посібник / За ред. О. Ю. Павлової. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
5. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : Підручник / М. В. Кордон. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 584 с.

6. Культурологія : українська та зарубіжна культура. Навч. посібник / І. Зязюн, В. Семашко та ін. ; ред М. М. Закович. – К. : Знання, 2007. – 567 с.
7. Лекції з історії світової та вітчизняної культури : Навч. посібник / За ред. А. Яртися та В. Мельника. – Львів : Світ, 2005. – 568 с.
8. Попович М. Нарис історії культури України / М. Попович. – К. : «АртЕк», 1998. – 728 с.
9. Самойлович В. П. Народна архітектура України в ілюстраціях / В. П. Самойлович. – К. : Абрис, 1999. – 281 с.
10. Шевченко І. Україна між Сходом і Заходом. Нариси з історії культури до початку XVIII століття / І. Шевченко. – Львів : Ін-т Історії Церкви ЛБА, 2001. – 250 с.
11. Шейко В. М. Історія української культури : Навч. посібник / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К. : Кондор, 2006. – 264 с.
12. Яковенко Н. Паралельний світ. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні XVI – XVII ст. / Н. Яковенко. – К. : Критика, 2002. – 416 с.

Семінарське заняття № 5

Національне відродження в Україні

1. Формування української національної самосвідомості.
2. Генезис та періодизація національно-культурного відродження в Україні:
  - а) дворянський період національно-культурного відродження та його особливості;
  - б) народницький період національно-культурного відродження;

- в) модерністський період національно-культурного відродження та його характерні риси.
3. Розвиток науки і філософії.
  4. Літературний процес другої половини XIX ст.
  5. Образотворче мистецтво, музика, театр.

Теми рефератів:

1. Культурно-просвітницька діяльність «Руської Трійці» на ниві духовної культури Галичини.
2. «Історія Русів» – видатна пам'ятка суспільно-політичної думки України.
3. Історіософські погляди учасників Кирило-Мефодіївського товариства.
4. Значення Тараса Шевченка для розвитку української культури.
5. Київська релігійно-філософська школа.
6. Місце родини Драгоманових в українській культурі XIX ст.
7. Реалізм в українській літературі.

Рекомендована література:

1. Бокань В. Історія культури України / В. Бокань, Л. Польовий. – К. : МАУП, 2002. – 256 с.
2. Висоцький О. Ю. Історія української культури : Навч. посібник / О. Ю. Висоцький. – Дніпропетровськ : НМетАУ, 2009. – 130 с.
3. Грицак Я. Нариси історії України. Формування модерної української нації / Я. Грицак. – К. : Генеза, 2000. – 360 с.
4. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст / О. Забужко. – К. : Наукова думка, 1992. – 118 с.

5. Забужко О. С. Шевченків міф України. Спроба філософського аналізу / О. С. Забужко. – К. : Факт, 2001. – 160 с.
6. Історія української та зарубіжної культури / за ред. С. М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука. – К. : Знання, 2002. – 351 с.
7. Історія української культури. Навч. посібник / За ред. О. Ю. Павлової. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
8. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : Підручник / М. В. Кордон. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 584 с.
9. Культурологія : українська та зарубіжна культура. Навч. посібник / І. Зязюн, В. Семашко та ін. ; ред М. М. Закович. – К. : Знання, 2007. – 567 с.
10. Лекції з історії світової та вітчизняної культури : Навч. посібник / За ред. А. Яртися та В. Мельника. – Львів : Світ, 2005. – 568 с.
11. Попович М. Нарис історії культури України / М. Попович. – К. : «АртЕк», 1998. – 728 с.
12. Шейко В. М. Історія української культури : Навч. посібник / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К. : Кондор, 2006. – 264 с.

Семінарське заняття № 6

Українська культура радянської доби

1. Розвиток української культури у період національно визвольних змагань (1917-1921 рр.).
2. Національно-культурне піднесення 1920-х років.
3. Література і театр на тлі нових національних та соціальних реалій.
4. Розвиток науки і філософії.

5. Український мистецький авангард та його доля.
6. Українська культурна парадигма II половини XX століття.

Теми рефератів:

1. Літературна дискусія 1920-х років та її значення для розвитку української літератури XX ст.
2. Театр «Березіль» Леся Курбаса.
3. О. Довженко – основоположник українського кіномистецтва.
4. Внесок школи «бойчукістів» у розвиток українського малярства.
5. О. П. Архипенко – видатний український скульптор.
6. «Розстріляне відродження».
7. Розвиток культури України під час Другої світової війни.
8. Шестидесятники.

Рекомендована література:

1. Бокань В. Історія культури України / В. Бокань, Л. Польовий. – К. : МАУП, 2002. – 256 с.
2. Грицак Я. Нариси історії України. Формування модерної української нації / Я. Грицак. – К. : Генеза, 2000. – 360 с.
3. Історія української та зарубіжної культури / за ред. С. М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука. – К. : Знання, 2002. – 351 с.
4. Історія української культури. Навч. посібник / За ред. О. Ю. Павлової. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
5. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : Підручник / М. В. Кордон. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 584 с.

6. Культурологія : українська та зарубіжна культура. Навч. посібник / І. Зязюн, В. Семашко та ін. ; ред М. М. Закович. – К. : Знання, 2007. – 567 с.
7. Лекції з історії світової та вітчизняної культури : Навч. посібник / За ред. А. Яртися та В. Мельника. – Львів : Світ, 2005. – 568 с.
8. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі / С. Павличко. – К. : Либідь, 1999. – 448 с.
9. Попович М. Нарис історії культури України / М. Попович. – К. : «АртЕк», 1998. – 728 с.
10. Український живопис ХХ – поч. ХХІ ст. : альбом. – Хмельницький : Галерея, К. : Артанія Нова, 2006. – 304 с.
11. Український модернізм 1910-1930 : альбом / [кер. проекту А. Мельник]. – Хмельницький : Галерея, 2006. – 288 с.
12. Шейко В. М. Історія української культури : Навч. посібник / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К. : Кондор, 2006. – 264 с.

Семінарське заняття № 7.

Культура незалежної України

1. Сучасна українська література.
2. Музика, театр та кіно незалежної України.
3. Образотворче мистецтво.
4. Реформування освіти та розвиток науки періоду незалежності.
5. Релігія і церква як важливі чинники розвитку національної культури у незалежній Україні.

6. Україна між Сходом і Заходом: перспективи розвитку національної культури України у ХХІ ст.

Теми рефератів:

1. Український постмодернізм.
2. Сучасна українська література.
3. Традиція та новації у сучасному українському театрі та кіномистецтві.
4. Сучасна українська музика.
5. Розвиток української культури в діаспорі.
6. Перспективи розвитку національної культури України у ХХІ ст.
7. Реформування системи освіти в незалежній Україні.

Рекомендована література:

1. Академічне релігієзнавство : Підручник для вузів / за ред. А. М. Колодного. – К. : Світ знань, 2000. – 862 с.
2. Бокань В. Історія культури України / В. Бокань, Л. Польовий. – К. : МАУП, 2002. – 256 с.
3. Енциклопедія постмодернізму / за ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. – 503 с.
4. Історія української та зарубіжної культури / за ред. С. М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука. – К. : Знання, 2002. – 351 с.
5. Історія української культури. Навч. посібник / за ред. О. Ю. Павлової. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
6. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : Підручник / М. В. Кордон. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 584 с.

7. Культурологія : українська та зарубіжна культура. Навч. посібник / І. Зязюн, В. Семашко та ін. ; ред М. М. Закович. – К. : Знання, 2007. – 567 с.
8. Лекції з історії світової та вітчизняної культури : Навч. посібник / за ред. А. Яртия та В. Мельника. – Львів : Світ, 2005. – 568 с.
9. Українська культура в європейському контексті / Ю. П. Богущкий. – К. : Знання, 2007. – 680 с.
10. Український живопис ХХ – поч. ХХІ ст. : альбом. – Хмельницький : Галерея, К. : Артанія Нова, 2006. – 304 с.
11. Хома І. Я. Історія української культури : навч. посібник / І. Я. Хома, А. О. Сова, Ж. В. Мина. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2013. – 356 с.
12. Шейко В. М. Історія української культури : Навч. посібник / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К. : Кондор, 2006. – 264 с.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

Модуль самостійної роботи 1.

Завдання: Підготувати конспект тем передбачених для самостійного вивчення.

Тема 1

Культура і цивілізація

1. Наукове визначення поняття «культура».
2. Інтерпретація поняття «цивілізація» у працях М. Данилевського, О. Шпенглера та А. Дж. Тойнбі.
3. Сучасні інтерпретації терміну «цивілізація».

Література:

1. Історія української культури / За ред. О. Павлова. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
2. Культурологія : Навч. посібник / за ред. Т. Б. Гриценко., С. П. Гриценко, А. Ю. Кондратюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 392 с.
3. Культурологія : теорія та історія культури : Навч. посібник / за ред. І. І. Тюрменко, О. Д. Горбула. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 368 с.
4. Культурологія : українська та зарубіжна культура. Навч. посібник / І. Зязюн, В. Семашко та ін. ; Ред. М. М. Закович. – К. : Знання, 2007. – 567 с.
5. Хома І. Я. Історія української культури : навч. посібник / І. Я. Хома, А. О. Сова, Ж. В. Мина. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2013. – 356 с.

Тема 2

Культура дослов'янського населення на території України

1. Культура готів.
2. Культура гунів.
3. Культура таврів.

Література:

1. Івченко А. В. Поява гунів у Північному Причорномор'ї / А. В. Івченко. // Археологія. – 2003. – № 2. – С. 41-47.
2. Історія української культури у 5-ти т. Т. 1. Історія культури давнього населення України / Ю. С. Асеєв, В. Д. Баран, І. А. Баранов. – К. : Наукова думка, 2001. – 1134 с.
3. Кравич Д. П. Українське мистецтво / Д. П. Кравич, В. А. Овсійчук, С. О. Черепанова. – Т. 1. – Львів. : Світ, 2004. – 256 с.

Тема 3

Античні міста-держави на території України

1. Ольвія.
2. Херсонес.
3. Тіра.
4. Пантікапей.

Література:

1. Давня історія України. В 3-х т. – Т.2: Скіфо-антична доба / С. С. Бессонова, Н. О. Гаврилюк, В. М. Зубар та ін. – К. : Ін-т археології НАН України, 1998. – 494 с.

2. Зубар В. Античний світ Північного Причорномор'я / В. Зубар, Е. Ліньова, Н. Сон. – К. : Вид-во ім. О. Теліги, 1999. – 320 с.
3. Зубарь В. М. Боги и герои античного Херсонеса / В. М. Зубар. – К. : Изд. дом «Стилос», 2005. – 188 с.
4. Крижицький С. Д. Античні міста держави Північного Причорномор'я / С. Д. Крижицький, В. М. Зубар, А. С. Русяєва. – К. : Вид. дім «Альтернативи», 1998. – 352 с.
5. Скржинская М. В. Древнегреческие праздники в Элладе и Северном Причерноморье / М. В. Скржинская. – К. : Институт истории Украины НАН Украины, 2009. – 363 с.

Тема 4

Християнізація Київської Русі та її значення для розвитку української культури

1. Етапи християнізації Київської Русі.
2. Сакральна література.
3. Сакральна архітектура.
4. Сакральний живопис.
5. Сакральна музика.

Література:

1. Академічне релігієзнавство : Підручник для вузів. / за ред. А. М. Колодного. – К. : Світ знань, 2000. – 862 с.
2. Історія української культури / За ред. О. Павлова. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.

3. Історія релігії в Україні: Навч. посібник / за ред. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. – К. : Т-во “Знання”, 1999. – 735 с.
4. Карпов А. В. Язычество, христианство, двоеверие : религиозная жизнь Древней Руси в IX – XI веках / А. В. Карпов. – СПб. : Алатая, 2008. – 184 с.
5. Лекції з історії світової та вітчизняної культури : Навч. посібник / За ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. – Львів : Світ, 2005. – 568 с.
6. Попович М. Нарис історії культури України / М. Попович. – К. : «АтрЕк», 1998. – 728 с.

Тема 5

Культура Галицько-Волинського князівства

1. Соціально-політичні і культурні особливості Галицько-Волинського князівства.
2. Освіта і наука у Галицько-Волинській державі.
3. Архітектура та образотворче мистецтво Галицько-Волинського князівства.

Література:

1. Александрович В. Мистецтво Галицько–Волинської держави / В. Александрович. – Львів : НАНУ, 1999. – 132 с.
2. Культурологія : українська та зарубіжна культура. Навч. посібник / І. Зязюн, В. Семашко та ін. ; Ред. М. М. Закович. – К. : Знання, 2007. – 567 с.
3. Фіголь М. Мистецтво стародавнього Галича / М. Фіголь. – К. : Мистецтво, 1997. – 224 с.
4. Українська культура в європейському контексті / Ю. П. Богуцький. – К. : Знання, 2007. – 680 с.

5. Шейко В. М. Історія української культури : Навч. посібник / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К. : Кондор, 2006. – 264 с.

Тема 6

Братський рух в Україні та його значення для збереження культурної ідентичності українського народу

1. Причини та передумови появи братського руху в Україні.
2. Основні напрямки діяльності братств.
3. Значення братського руху для збереження культурної ідентичності українців.

Література:

1. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : Підручник / М. В. Кордон. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 584 с.
2. Лекції з історії світової та вітчизняної культури : Навч. посібник / За ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. – Львів : Світ, 2005. – 568 с.
3. Литвинов В. Ренесансний гуманізм в Україні / В. Литвинов. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2000. – 472 с.
4. Попович М. Нарис історії культури України / М. Попович. – К. : «АтрЕк», 1998. – 728 с.
5. Шейко В. М. Історія української культури : Навч. посібник / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К. : Кондор, 2006. – 264 с.

Завдання: Підготувати реферат до кожної теми передбаченої для самостійного вивчення.

1. Історія українського книгодрукування.

2. Роль церкви та релігії у розвитку української культури.

Модуль самостійної роботи 2.

Завдання: Підготувати конспект тем передбачених для самостійного вивчення.

Тема 1

Діяльність Кирило-Мефодіївського братства та її значення для культурної ідентифікації українського народу

1. Аналіз основних програмних документів братства: «Книги буття українського народу» та «Статуту Слов'янського братства св. Кирила і Мефодія».
2. Проблема датування діяльності братства та складу його учасників.
3. Доля членів товариства після його розгрому.
4. Вплив ідей братчиків на суспільну думку України II половини XIX – початку XX ст.

Література:

1. Горський В. С. Історія української філософії: Курс лекцій / В. С. Горський. – К.: Наукова думка, 1996. – 286 с.
2. Грицак Я. Нариси історії України. Формування модерної української нації / Я. Грицак. – К.: Генеза, 2000. – 360 с.
3. Федів Ю. А. Історія української філософії / Ю. А. Федів, Н. Г. Мозкова. – К.: Україна, 2001. – 510 с.
4. Попович М. Нарис історії культури України / М. Попович. – К.: «АтрЕк», 1998. – 728 с.
5. Шейко В. М. Історія української культури : Навч. посібник / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К.: Кондор, 2006. – 264 с.

Тема 2

Вплив реалізму на розвиток українського мистецтва (театр, музика, живопис)

1. Реалізм в українському живописі.
2. Вплив реалізму на музичне мистецтво.
3. Вплив реалізму на театральне мистецтво.

Література:

1. Культурологія : теорія та історія культури : Навч. посібник / за ред. І. І. Тюрменко, О. Д. Горбула. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 368 с.
2. Крвавич Д. П. Українське мистецтво / Д. П. Крвавич, В. А. Овсійчук, С. О. Черепанова. – Т. 3. – Львів. : Світ, 2005. – 286 с.
3. Лекції з історії світової та вітчизняної культури : Навч. посібник / За ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. – Львів : Світ, 2005. – 568 с.
4. Попович М. Нарис історії культури України / М. Попович. – К. : «АтрЕк», 1998. – 728 с.
5. Українська культура в європейському контексті / Ю. П. Богущкий. – К. : Знання, 2007. – 680 с.
6. Шейко В. М. Історія української культури : Навч. посібник / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К. : Кондор, 2006. – 264 с.

Тема 3

Реалізм та модернізм в українській літературі II половини XIX – початку XX ст.

1. Загальна характеристика реалізму як художнього напрямку.

2. Реалізація принципів реалізму в українській літературі.
3. Загальна характеристика модернізму як художнього напрямку.
4. Реалізація принципів модернізму в українській літературі.

Література:

1. Лекції з історії світової та вітчизняної культури : Навч. посібник / За ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. – Львів : Світ, 2005. – 568 с.
2. Моренець В. П. Національні шляхи поетичного модерну першої половини ХХ ст. : Україна і Польща: монографія / В. П. Моренець. – К. : Основи, 2002. – 327 с.
3. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі / С. Павличко. – К. : Либідь, 1999. – 448 с.
4. Попович М. Нарис історії культури України / М. Попович. – К. : «АтрЕк», 1998. – 728 с.
5. Українська культура в європейському контексті / Ю. П. Богущкий. – К. : Знання, 2007. – 680 с.

Тема 4

Українізація та її значення для культурного процесу у 20-30-х роках ХХ ст.

1. Причини та передумови українізації.
2. Реалізація політики українізації у різних сферах суспільного життя.
3. Протидія та згорання українізації на початку 30-х років ХХ ст..
4. Здобутки українізації. Значення українізації для розвитку української національної культури.

Література:

1. Грицак Я. Нариси історії України. Формування модерної української нації / Я. Грицак. – К. : Генеза, 2000. – 360 с.
2. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : Підручник / М. В. Кордон. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 584 с.
3. Культурологія : українська та зарубіжна культура. Навч. посібник / І. Зязюн, В. Семашко та ін. ; Ред. М. М. Закович. – К. : Знання, 2007. – 567 с.
4. Попович М. Нарис історії культури України / М. Попович. – К. : «АтрЕк», 1998. – 728 с.
5. Шейко В. М. Історія української культури : Навч. посібник / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К. : Кондор, 2006. – 264 с.

Тема 5

Соціалістичний реалізм в українській культурі радянського періоду

1. Вплив соціалістичного реалізму на розвиток української літератури.
2. Особливості соціалістичного реалізму в образотворчому мистецтві.
3. Соціалістичний реалізм у театрі та кіно.

Література:

1. Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ століття / Редкол. : В. Сидоренко (голова) та ін. – К. : Інтертехнологія, 2006. – 1054 с.
2. Протас М. О. Українська скульптура ХХ століття / М. О. Протас. – К. : Інтертехнологія, 2006. – 278 с.
3. Роготченко О. О. Соціалістичний реалізм і тоталітаризм / О. О. Роготченко. – К. : ФЕНІКС, 2007. – 608 с.

4. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань : Розвиток візуального мистецтва України ХХ – ХХІ століть / В. Д. Сидоренко. – К. : ВХ[студіо], 2008. – 188 с.
5. Український живопис ХХ – поч. ХХІ ст. : альбом. – Хмельницький : Галерея, К. : Артанія Нова, 2006. – 304 с.

Завдання: Підготувати реферат до кожної теми передбаченої для самостійного вивчення.

1. Роль Т. Г. Шевченка у становленні української національної культури.
2. Роль М. Гушевського у розвитку української національної культури.
3. Культурно-освітянська та наукова діяльність української діаспори на американському континенті (обрати одну з країн).
4. Культурно-освітянська та наукова діяльність української діаспори у країнах Західної Європи (обрати одну з країн).

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Виконання модуля самостійної роботи з дисципліни «Історія української культури» дає можливість більш глибокого вивчення матеріалу, який опрацьовується у модулях лекційних та семінарських занять. Крім того студенти набувають навички творчого пошуку необхідної джерельної бази для розробки питань, на які необхідно знайти відповідь.

Для опрацювання тем модуля самостійної роботи необхідно звернутися до підручників та навчальних посібників, що даються у списку рекомендованої літератури, а також обов'язковим є залучення додаткового матеріалу (наукових статей, спеціалізованих праць з зазначеної теми). Основним способом виконання самостійної роботи є конспектування у окремий зошит, приблизний обсяг 4 – 8 стор. на тему залежно від її складності та важливості.

Формами контролю отриманих знань є опитування на індивідуальних заняттях, поточні контрольні роботи у вигляді тестових запитань та підсумкова семестрова контрольна робота.

Важливою формою самостійної роботи є написання рефератів. Написання рефератів може стосуватись як окремих питань теми так і певної теми самостійної роботи. Реферати також можуть бути підготовлені щодо питань семінарських занять, які потребують більш ґрунтовного опрацювання. Захист рефератів відбувається в усній формі на індивідуальному занятті.

Вимоги до написання рефератів

Написання реферату – творча і самостійна робота студента, яка передбачає пошук та опрацюванню джерел з певної теми. Результатом має бути текст, який відображає сучасний стан розробки теми, яка обрана для написання реферату. Важливим критерієм при оцінці реферату є самостійність написання тексту роботи. Реферат має містити такі компоненти: зміст, вступ, декілька розділів, висновки, список літератури. Список літератури має містити від 5 до 10 джерел, бажано надрукованих за

останні 10 років. Обсяг реферату від 10 до 20 сторінок залежно від обраної теми.

У вступі обґрунтовується актуальність теми, її особливості, значення для розвитку суспільства або певної галузі науки.

У розділах роботи викладаються основні відомості з теми, розкриваються основні аспекти проблем, які вивчали вчені, повідомляється інформація про сучасний стан розробки зазначеної теми.

У висновках подаються узагальненні умовиводи, ідеї, думки, оцінки, пропозиції автора реферату.

У додатках можуть міститись формули, таблиці, схеми, якщо вони суттєво полегшують розуміння роботи.

Студенти можуть проявити ініціативу й самостійно визначитися з приводу теми реферату на підставі цінного і цікавого матеріалу, знайденого ними в результаті пошуку додаткової літератури до вивчення заданої теми. Однак при цьому бажано проконсультуватися з викладачем.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

1. Коли вперше з'явився термін «цивілізація»:

а) XVIII ст.; б) XIX ст.; в) XX ст.; г) XXI ст.

2. Коли вперше з'явився термін «культура»:

а) античність; б) XIX ст.; в) Новий час; г) Середньовіччя.

3. Термін «культура» спочатку означав:

а) штучне середовище існування людини;

б) інтелектуальні досягнення людства;

в) Способи обробітку ґрунту;

г) Правила поведінки у суспільстві.

4. Коли перша людина з'явилась на території України:

а) 3 млн. років тому; б) 1 млн. років тому; в) 150 тис. років тому; г) 35 тис. років тому.

5. Для мислення первісної людини характерна:

а) раціональність;

б) міфологічність;

в) естетичність;

г) релігійність.

6. Анімізм – це:

а) Віра в існування душі та духів, які керують матеріальним світом;

б) Віра у надприродні властивості предметів;

- в) Віра у містичний зв'язок племені з певним видом рослин або тварин;
- г) Віра у здатність людини своїми діями або словами впливати на навколишню реальність.

7. Тотемізм – це:

- а) Віра в існування душі та духів, які керують матеріальним світом;
- б) Віра у надприродні властивості предметів;
- в) Віра у містичний зв'язок племені з певним видом рослин або тварин;
- г) Віра у здатність людини своїми діями або словами впливати на навколишню реальність.

8. Фетишизм – це:

- а) Віра в існування душі та духів, які керують матеріальним світом;
- б) Віра у надприродні властивості предметів;
- в) Віра у містичний зв'язок племені з певним видом рослин або тварин;
- г) Віра у здатність людини своїми діями або словами впливати на навколишню реальність.

9. Магія – це:

- а) Віра в існування душі та духів, які керують матеріальним світом;
- б) Віра у надприродні властивості предметів;
- в) Віра у містичний зв'язок племені з певним видом рослин або тварин;
- г) Віра в здатність людини своїми діями або словами впливати на навколишню реальність.

10. Політеїзм – це:

- а) Віра в існування душі та духів, які керують матеріальним світом;

- б) Віра в надприродні властивості предметів;
- в) Віра у існування багатьох богів;
- г) Віра в одного бога.

11. Перша стоянка первісної людини на території України:

- а) Королеве; б) Амвросіївка; в) Лука Врублевецька; г) Молодово.

12. Стоянка первісної людини, де знайдено перший у світі ансамбль музичних інструментів:

- а) Мізинська; б) Амвросіївка; в) Лука Врублевецька; г) Молодово.

13. В який період відбувся перехід до тваринництва та землеробства:

- а) палеоліт; б) мезоліт; в) неоліт; г) енеоліт.

14. Хто першим дослідив трипільську культуру:

- а) В. Хвойко; б) М. Брайчевський; в) О. Ольжич; г) Ф. Вовк.

15. В який період існувала трипільська культура:

- а) палеоліт; б) енеоліт; в) мезоліт; г) залізний вік.

16. Який народ першим почав виробляти залізо на території України:

- а) кіммерійці; б) скіфи; в) сармати; г) греки.

17. Хто залишив опис життя скіфів:

- а) Гомер; б) Геродот; в) Йордан; г) Маврикій.

18. Який стиль переважає в образотворчому мистецтві скіфів:

- а) геометричний; б) рослинний; в) звіриний.

19. Культ якої тварини посідав головне місце у культурі сарматів:

- а) собака; б) бик; в) кінь; г) ведмідь.

20. Якому предмету поклонялися сармати:

а) меч; б) спис; в) лук; г) щит.

21. Назвіть грецьке місто-державу на території України:

а) Спарта; б) Тіра; в) Коринф; г) Мілет.

22. Яку назву мав бог вітру у східних слов'ян:

а) Велес; б) Перун; в) Стрибог; г) Хорс.

23. Яку назву мав бог худоби та торгівлі у східних слов'ян:

а) Велес; б) Перун; в) Мокош; г) Хорс.

24. Яку назву мав бог грому та блискавки у східних слов'ян:

а) Велес; б) Перун; в) Мокош; г) Хорс.

25. Яку назву мав бог сонця, який вважався родоначальником руського народу:

а) Велес; б) Перун; в) Дажбог; г) Хорс.

26. Яку назву мало жіноче божество з пантеону східних слов'ян:

а) Велес; б) Перун; в) Мокош; г) Хорс.

27. Хто першим з правителів Київської Русі був охрещений:

а) Аскольд; б) Ігор; в) Ольга; г) Володимир.

28. В якому році відбулася хазарська місія Кирила та Мефодія:

а) 860; б) 863; в) 865; г) 868.

29. В якому місті відшукали мощі святого Климента Кирил та Мефодій:

а) Херсонес; б) Рим; в) Єрусалим; г) Константинополь.

30. Хрещення Київської Русі було здійснено у:

а) 980; б) 988; в) 990; г) 998.

31. В якому місті хрестився князь Володимир:

а) Царгород; б) Корсунь; в) Київ; г) Чернігів.

32. Перша кам'яна церква Київської Русі:

а) Софійський собор; б) Кирилівська церква; в) Десятинна церква; г) Андріївська церква.

33. Головний храм Київської Русі:

а) Софійський собор; б) Успенський собор Києво-Печерської лаври; в) Десятинна церква; г) Собор Архангела Михаїла Михайлівського золотоверхого монастиря.

34. Осередками культури Київської Русі були:

а) університети; б) монастирі; в) братства; г) бібліотеки.

35. Найвідоміший іконописець Київської Русі:

а) Нестор; б) Сильвестр; в) Алімпій; г) Іларіон.

36. Зернь – це:

а) Живопис на вологій штукатурці;

б) Зображення виконане з шматочків смальти, кольорових камінців, плиток;

в) Склоподібний матеріал, що використовується при декорі виробів з металу;

г) Малі золоті чи срібні кульки, що прикрашали ювелірні вироби.

37. Емаль – це:

а) Живопис на вологій штукатурці;

- б) Зображення виконане з шматочків смальти, кольорових камінців, плиток;
- в) Склоподібний матеріал, що використовується при декорі виробів з металу;
- г) Малі золоті чи срібні кульки, що прикрашали ювелірні вироби.

38. Мозаїка – це:

- а) Живопис на вологій штукатурці;
- б) Зображення виконане з шматочків смальти, кольорових камінців, плиток;
- в) Склоподібний матеріал, що використовується при декорі виробів з металу;
- г) Малі золоті чи срібні кульки, що прикрашали ювелірні вироби.

39. Фреска – це:

- а) Живопис на вологій штукатурці;
- б) Зображення виконане з шматочків смальти, кольорових камінців, плиток;
- в) Склоподібний матеріал, що використовується при декорі виробів з металу;
- г) Малі золоті чи срібні кульки, що прикрашали ювелірні вироби.

40. Хто є автором «Повісті минулих літ»:

- а) Нестор; б) Іларіон; в) Сильвестр; г) Алімпій.

41. Хто є автором «Слова про Закон і Благодать»:

- а) Іларіон; б) Кирило Турівський; в) Данило Заточник; г) Клим Смолятич.

42. Агіографічна література – це:

- а) жанр християнської літератури, який описує життя святих та аскетів;
- б) жанр літописання;
- в) християнські проповіді;

г) природознавчі праці.

43. Апокриф – це:

а) жанр християнської літератури, який описує життя святих та аскетів;

б) жанр літописання;

в) християнська проповідь;

г) релігійно-легендарний твір, який не отримав канонічного визнання з боку церкви.

44. Хто бачив під час перебування у Корсуні «руське письмо»:

а) Костянтин (Кирило) Філософ; б) Геродот; в) Климент; г) Йордан.

45. Найдавніше Євангеліє Київської Русі, яке написано старослов'янською мовою:

а) Пересопницьке Євангеліє; б) Луцьке Євангеліє; в) Остромирове Євангеліє;

г) Євсевієве (Галицьке) Євангеліє.

46. Хто є автором «Повчання дітям»:

а) Володимир Великий; б) Ярослав Мудрий; в) Володимир Мономах; г) Іван Вишенський.

47. Під впливом якої культури перебувала культура Київської Русі:

а) арабської; б) візантійської; в) західноєвропейської; г) скіфської.

48. Звідки на Київську Русь прийшло мистецтво мозаїки:

а) Візантія; б) Італія; в) Франція; г) Арабський халіфат.

49. Де у храмах зображали образ Христа-Пантократора:

а) на стіні; б) на центральному куполі; в) за вівтарем; г) навпроти вівтаря.

50. Найвідоміший співець Київської Русі:

а) Нестор; б) Боян; в) Алімпій; г) Іларіон.

51. Автором дунайської теорії походження словян є:

а) М. Грушевський; б) Нестор; в) В. Хвойко; г) О. Ольжич.

52. Тип Богородиці в українській іконописній традиції:

а) Одигітрія; б) Оранта; в) замилювання; г) знамення.

53. За часів якого князя культура Київської Русі досягла найвищого розвитку:

а) Володимир Великий; б) Ярослав Мудрий; в) Володимир Мономах; г) Данило Галицький.

54. Найвизначнішою пам'яткою Галицько-Волинської держави є:

а) «Повчання дітям»; б) «Повість минулих літ»; в) «Слово Даниїла Заточника»; г) Галицько-Волинський літопис.

55. Яка з цих пам'яток не належить до культури Галицько-Волинського князівства:

а) Остромирове Євангеліє; б) Галицьке Євангеліє; в) Холмське Євангеліє; г) Бучацьке Євангеліє.

56. Назвіть перше Євангеліє написане розмовною українською мовою:

а) Остромирове Євангеліє; б) Пересопницьке Євангеліє; в) Луцьке Євангеліє; г) Реймське Євангеліє.

57. В якому університеті Юрій Дрогобич обіймав посаду ректора медичного факультету:

а) Ягеллонському; б) Карловому; в) Болонському; г) Падуанському.

58. В якому році надруковано «Острозьку Біблію»:

а) 1580; б) 1581; в) 1590; г) 1598.

59. В якому столітті розпочалась Реформація:

а) XVI ст.; б) XVII ст.; в) XVIII ст.; г) XIX ст.

60. В якому році укладено Берестейську унію:

а) 1385; б) 1401; в) 1569; г) 1596.

61. Назвіть перший вищий навчальний заклад в Україні:

а) Острозька академія; б) Львівський університет; в) Києво-Могилянський колегіум; г) Львівська братська школа.

62. Хто першим видав друковану книгу на території України:

а) Швайпольт Фіоль; б) Іван Федоров; в) Франциск Скорина; г) Єлисей Плетенецький.

63. В якому місті з'явилося перше братство:

а) Львів; б) Київ; в) Острог; г) Луцьк.

64. В якому місті з'явився перший ієзуїтський колегіум:

а) Львів; б) Київ; в) Ярослав; г) Луцьк.

65. Теоцентризм є характерною рисою:

а) культури бароко;

б) епохи Відродження;

в) Середньовіччя;

г) культури класицизму.

66. Який козацький ватажок сприяв вступу запорожців до Київського братства:

а) Іван Сірко; б) Богдан Хмельницький; в) Петро Сагайдачний.

67. Хто був першим ректором Острозької академії:

а) Кирило Лукаріс; б) Герасим Смотрицький; в) Мелетій Смотрицький; г) Йов Борецький.

68. Хто є першим надрукував книгу кирилицею:

а) Швайпольт Фіоль; б) Іван Федоров; в) Франциск Скорина; г) Єлисей Плетенецький.

69. Хто із перелічених діячів української культури не був полемістом:

а) Христофор Філалет; б) Юрій Дрогобич; в) Герасим Смотрицький; г) Стефан Зизаній.

70. Хто є автором першої друкованої української книги:

а) Павло Русин; б) Юрій Дрогобич; в) Станіслав Оріховський-Роксолан; г) Григорій Чуй.

71. В якому році був заснований Києво-Могилянській колегіум:

а) 1620; б) 1576; в) 1615; г) 1632.

72. Яку першу книгу надрукував Іван Федоров:

а) Апостол; б) Буквар; в) Острозька Біблія; г) Псалтир.

73. В якому місті заснована перша братська школа в Україні:

а) Львів; б) Київ; в) Острог; г) Луцьк.

74. Зусиллями якого козацького ватажка було відновлено православну ієрархію в Україні в 1620 році:

а) Іван Сірко; б) Богдан Хмельницький; в) Петро Сагайдачний; г) Іван Мазепа.

75. Антропоцентризм є характерною рисою:

а) культури бароко;

б) епохи Відродження;

в) Середньовіччя;

г) культури класицизму.

76. Громадські об'єднання православних українців, що допомагали церкві та займалися благодійністю мали назву:

а) цехи; б) корпорації; в) колегії; г) братства.

77. Хто з цих діячів не є представником раннього гуманізму в Україні:

а) Юрій Дрогобич; б) Павло Русин; в) Петро Могила; г) Григорій Чуй.

78. Назвіть засновника вченого гуртка в Києві:

а) Йов Борецький; б) Єлисей Плетенецький; в) Петро Могила; г) Мелетій Смотрицький.

79. Який український гуманіст є автором «Напучення Польському королеві Сигізмунду-Августу»:

а) Лукаш з Нового Міста; б) Павло Русин; в) Станіслав Оріховський-Роксолан; г) Юрій Дрогобич.

80. Який український гуманіст вважається засновником польської ренесансної латиномовної поезії:

а) Лукаш з Нового Міста; б) Павло Русин; в) Станіслав Оріховський-Роксолан; г) Юрій Дрогобич.

81. Хто є засновником шкільної драми в Україні:

а) Христофор Філалет; б) Памво Беринда; в) Герасим Смотрицький; г) Стефан Зизаній.

82. Хто з цих діячів не є представником раннього гуманізму в Україні:

а) Юрій Дрогобич; б) Павло Русин; в) Григорій Сковорода; г) Григорій Чуй.

83. Назвіть найстаріший в Україні університет:

а) Київський; б) Львівський; в) Харківський; г) Одеський.

84. Визначальною рисою культури бароко є:

а) Віра у гармонію між світом та людиною;

б) Віра у людину-героя;

в) Віра у трагічну суперечність між людиною та світом;

г) Віра у перемогу добра над злом, життя над смертю.

85. З якою верствою українського суспільства пов'язаний розвиток культури бароко:

а) міщанство; б) козацтво; в) селянство; г) шляхта.

86. Який церковний діяч здійснив реформування православ'я у XVII ст.:

а) Йов Борецький; б) Єлисей Плетенецький; в) Петро Могила; г) Мелетій Смотрицький.

87. Який із перелічених літописів не є козацьким:

а) літопис Величка; б) літопис Самовидця; в) літопис Григорія Грабянки; г) Літопис Биховця.

88. Кому належить вислів: «Світ ловив мене, та не піймав...»:

а) Григорій Сковорода; б) Лазар Баранович; в) Петро Могила; г) Феофан Прокопович.

89. З ім'ям якого гетьмана пов'язаний розвиток українського бароко:

а) Богдан Хмельницький; б) Іван Виговський; в) Іван Мазепа; г) Кирило Розумовський.

90. Хто є автором збірки «Сад божественних пісень»:

а) Лазар Баранович; б) Пилип Орлик; в) Памво Беринда; г) Григорій Сковорода.

91. В образі якого птаха зображали Ісуса Христа діячі бароко:

а) Голуб; б) Орел; в) Пелікан; г) Ластівка.

92. З ім'ям якого діяча пов'язана поява Чернігівського культурного осередку:

а) Лазар Баранович; б) Пилип Орлик; в) Памво Беринда; г) Григорій Сковорода.

93. Панегірик – це:

а) похвальна промова; б) церковна проповідь; в) науковий трактат; г) полемічний твір.

94. Перлиною барокової літератури є творчість:

а) Івана Вишенського; б) Івана Франка; в) Тараса Шевченка; г) Григорія Сковороди.

95. Завдяки якому гетьману Києво-Могилянський колегіум отримав статус академії:

а) Богдан Хмельницький; б) Іван Виговський; в) Іван Мазепа; г) Кирило Розумовський.

96. Український бароковий портрет втілює:

- а) гармонію людини зі світом;
- б) розчинення людини у світі;
- в) Вилучення людини зі світу;
- г) Внутрішній особистісний конфлікт.

97. Монументальний живопис Західної України періоду бароко представлений пам'ятками:

а) Рогатинських митців; б) Жидачівських митців; в) Львівських митців; г) Жовківських митців.

98. Де була створена музична школа, у якій готували музикантів для потреб царського двору:

а) Батурин; б) Глухів; в) Жовква; г) Київ.

99. Назвіть перший підручник з історії України:

а) Синопис; б) «Історія України-Русі» М. Грушевського; в) «Повість минулих літ» Нестора.

100. Києво-Могилянський колегіум (академія) існував:

а) 1701-1876; б) 1615-1830; в) 1632-1817; г) 1648-1917.

101. Якою мовою вели навчання у Києво-Могилянській академії:

а) латиною; б) грецькою; в) російською; г) польською.

102. Кого називають «українським Сократом»:

а) Петро Могила; б) Інокентій Гізель; в) Григорій Сковорода; г) Феофан Прокопович.

103. В якому стилі побудований собор святого Юра:

а) бароко; б) класицизм; в) романський; г) готика.

104. Архітектором періоду бароко був:

а) Олександр Архипенко; б) Іван Кавалерідзе; в) Василь Кричевський; г) Іван Григорович-Барський.

105. В якому році було надруковано «Енеїду» Івана Котляревського:

а) 1798; б) 1812; в) 1840; г) 1842.

106. В якому році було надруковано «Кобзар» Тараса Шевченка:

а) 1847; б) 1861; в) 1840; г) 1842.

107. Назвіть перший університет в Наддніпрянській Україні:

а) Харківський; б) Київський; в) Одеський; г) Львівський.

108. Назвіть першого ректора Київського університету:

а) М. Костомаров; б) М. Максимович; в) П. Могила; г) І. Срезневський.

109. Хто є автором «Книги буття українського народу»:

а) М. Костомаров; б) Т. Шевченко; в) П. Куліш; г) І. Франко.

110. Хто є засновником сучасної української літератури:

а) Т. Шевченко; б) І. Котляревський; в) Є. Гребінка; г) Г. Квітка-Основ'яненко.

111. Хто є автором «Історії України-Русі»:

а) Михайло Грушевський; б) Іван Крип'якевич; в) Володимир Антонович; г) Дмитро Дорошенко.

112. Яке літературне угруповання поширювало ідеї модернізму на Західній Україні:

а) Молода Муза; б) Українська хата; в) Плуг; г) Празька школа.

113. Хто є засновником сучасної української прози:

а) Т. Шевченко; б) І. Котляревський; в) Є. Гребінка; г) Г. Квітка-Основ'яненко.

114. Хто є автором українського правопису ХІХ ст.:

а) Т. Шевченко; б) П. Куліш; в) М. Костомаров; г) І. Франко.

115. Хто із цих діячів не був членом Кирило-Мефодіївського товариства:

а) Т. Шевченко; б) І. Котляревський; в) П. Куліш; г) М. Костомаров.

116. Хто із цих діячів не належав до «Руської Трійці»:

а) Маркіян Шашкевич; б) Яків Головацький; в) Іван Франко; в) Іван Вагилевич.

117. Який напрям в архітектурі був пануючим у першій половині ХІХ ст. в Україні:

а) бароко; б) модерн; в) авангард; г) ампір.

118. Яка риса є не характерною для романтизму:

а) заперечення раціоналізму;

б) відмова від суворої нормативності;

в) культ розуму;

г) культ почуттів людини.

119. Автор картини «Запорожці пишуть листа турецькому султану»:

а) Олександр Мурашко; б) Ілля Рєпін; в) Іван Труш; г) Тарас Шевченко.

120. Яку назву має серія офортів Тараса Шевченка:

а) Живописна Україна; б) Кобзар; в) Малоросія; г) Катерина.

121. Хто заснував перший стаціонарний театр в Україні:

а) Михайло Старицький; б) Іван Карпенко-Карий; в) Микола Садовський; г) Панас Саксаганський.

122. До якого напрямку в українській літературі належить Михайло Коцюбинський:

а) романтизм; б) модернізм; в) постмодернізм; г) авангардизм.

123. Журнал «Основа» друкувався у:

а) Києві; б) Харкові; в) Одесі; г) Петербурзі.

124. Хто заснував перший професійний театр в Україні:

а) Михайло Старицький; б) Іван Карпенко-Карий; в) Микола Садовський; г) Панас Саксаганський.

125. Наукове товариство ім. Тараса Шевченка виникло у:

а) Львові; б) Києві; в) Харкові; г) Одесі.

126. Українська інтелігенція в ХІХ ст. називала «громадами»:

а) господарські організації;

б) церковні братства;

в) політичні організації;

г) культурно-освітні організації.

127. Засновником товариства «Просвіта» був:

а) Іван Вагилевич; б) Леся Українка; в) Анатоль Вахнянін; г) Іван Франко.

128. Романтизм – це реакція на:

а) Відродження; б) бароко; в) Просвітництво; г) постмодернізм.

129. Кого вважають засновником української національної музики:

а) Максим Березовський; б) Дмитро Бортнянський; в) Микола Лисенко; г) Філарет Колесса.

130. Хто є автором Будинку з хімерами:

а) Владислав Городецький; б) Іван Мартос; в) Олександр Архипенко; г) Іван Кавалерідзе.

131. Хто є автором музики до гімну України «Ще не вмерла Україна...»:

а) Максим Березовський; б) Дмитро Бортнянський; в) Михайло Вербицький; г) Філарет Колесса.

132. Хто є автором збірки «Байки Харківські»:

а) Григорій Сковорода; б) Євген Гребінка; в) Леонід Глібов; г) Г. Квітка-Основ'яненко.

133. Який альманах надрукувала «Руська Трійця»:

а) Основи; б) Русалка Дністрова; в) Кобзар; г) Ластівка.

134. Хто є автором гімну України «Ще не вмерла Україна...»:

а) Тарас Шевченко; б) Іван Франко; в) Павло Чубинський; г) Володимир Сосюра.

135. Назвіть перший театр на Західній Україні:

а) Молодий театр; б) Руська бесіда; в) театр Садовського; г) Житомирський міський театр.

136. Програмним документом Кирило-Мефодіївського товариство був:

а) «Книга буття українського народу»; б) Катехізіс; в) Кобзар; г) Руська Правда.

137. Хто першим почав видав українські народні пісні:

а) Михайло Максимович; б) Ізмаїл Срезневський; в) Олексій Павловський; г) Микола Цертелєв.

138. Товариство «Просвіта» було створено у:

а) 1859; б) 1861; в) 1868; г) 1874.

139. Хто є автором першого українського історичного роману «Чорна Рада»:

а) Микола Аркас; б) Павло Загребельний; в) Пантелеймон Куліш; г) Іван Франко.

140. Засновник Львівської школи скульпторів:

а) Іван Пінзель; б) Іван Мартос; в) Олександр Архипенко; г) Іван Кавалерідзе.

141. Андріївська церква у Києві є шедевром:

а) бароко; б) модерну; в) класицизму; г) авангарду.

142. В якому стилі працював Владислав Городецький:

а) бароко; б) модерн; в) авангард; г) постмодернізм.

143. Одним з найвідоміших графіків ХХ ст. є:

а) Г. Нарбут; б) В. Кричевський; в) О. Мурашко; г) Ф. Кричевський.

144. Який твір не належить Івану Котляревському:

а) Енеїда; б) Наталка Полтавка; в) Москаль-чарівник; г) Шельменко-денщик.

145. Валуєвський циркуляр заборонив:

а) друк українською мовою дитячих книжок;

б) друк української наукової літератури;

в) друк української художньої літератури;

г) постановку п'єс та драм українською мовою.

146. Перша українська національна академія наук – це:

а) Наукове товариство ім. Тараса Шевченка;

б) Острозька академія;

в) Києво-Могилянська академія;

г) Просвіта.

147. Замилування рідною старовиною є рисою:

а) модернізму; б) романтизму; в) сюрреалізму; г) реалізму.

148. Засновник театру «Березіль»:

а) Лесь Курбас; б) Микола Куліш; в) Лесь Танюк; г) Іван Карпенко-Карий.

149. За часів національно-визвольних змагань 1917-1921 років найбільші успіхи в розвитку української культури припали на період:

а) Центральної Ради; б) Гетьманату; в) Директорії.

150. Лідером неокласиків був:

а) Микола Зеров; б) Павло Тичина; в) Максим Рильський; г) Володимир Сосюра.

151. Кому належить вірш «Любіть Україну»:

а) Василь Симоненко; б) Максим Рильський; в) Володимир Сосюра; г) Леся Українка.

152. Хто є автором фільмів «Звенигора», «Арсенал», «Земля», «Іван»:

а) Сергій Параджанов; б) Олександр Довженко; в) Роман Балаян; г) Єжи Гофман.

153. Який період в історії української культури отримав назву «Розстріляне відродження»:

а) 20-30-ті рр. ХХ ст.; б) 30-40-ві рр. ХХ ст.; в) 40-50-ті рр. ХХ ст.; г) 50-60-ті рр. ХХ ст.

154. Хто не входив у «Празьку школу»:

а) Олег Ольжич; б) Павло Тичина; в) Олена Теліга; г) Євген Маланюк.

155. Перший президент Національної академії наук України:

а) Володимир Вернадський; б) Михайло Грушевський; в) Кирило Розумовський; г) Агатангел Кримський.

156. Ректором Української академії мистецтв був:

а) Георгій Нарбут; б) Олександр Архипенко; в) Олександр Мурашко; г) Михайло Бойчук.

157. Першим ректором Української академії мистецтв був:

а) Георгій Нарбут; б) Федір Кричевський; в) Олександр Мурашко; г) Михайло Бойчук.

158. Назвіть засновника авангардної школи монументального малярства в Україні:

а) Г. Нарбут; б) О. Архипенко; в) О. Мурашко; г) М. Бойчук.

159. Яке літературне об'єднання заснував Микола Хвильовий:

а) ВАПЛІТЕ; б) Плуг; в) Українська хата; г) Молода Муза.

160. Українська оперна співачка, яку за життя визнали найвидатнішою співачкою світу:

а) Соломія Крушельницька; б) Оксана Петрусенко; в) Зоя Гайдай; г) Марія Литвиненко-Вольгемут.

161. До неокласиків не належав:

а) Микола Зеров; б) Юрій Клен; в) Максим Рильський; г) Володимир Сосюра.

162. До «Празької школи» належав:

а) Василь Стус; б) Павло Тичина; в) Василь Симоненко; г) Євген Маланюк.

163. До футуристів не належав:

а) Михайль Семенко; б) Павло Тичина; в) Гео Шкुरुпій; г) Микола Бажан.

164. Український скульптор, родоначальник кубізму в скульптурі:

а) Георгій Нарбут; б) Олександр Архипенко; в) Олександр Мурашко; г) Михайло Бойчук.

165. Український драматург, автор «Мина Мазайло», «Народний Малахій»:

а) Микола Куліш; б) Іван Карпенко-Карий; в) Микола Садовський; г) Панас Саксаганський.

166. Хто не був учасником літературного об'єднання «Гарт»:

а) Микола Зеров; б) Павло Тичина; в) Володимир Сосюра; г) Микола Хвильовий.

167. Який кінорежисер не є представником українського поетичного кіно:

а) Леонід Осика; б) Юрій Ілленко; в) Сергій Параджанов; г) Сергій Лозниця.

168. Назвіть єдиний офіційно дозволений художній метод у Радянському Союзі:

а) модернізм; б) авангардизм; в) соціалістичний реалізм; г) сюрреалізм.

169. Хто з перелічених діячів належав до «Празької школи»:

а) Володимир Сосюра; б) Василь Симоненко; в) Олена Теліга; г) Іван Драч.

170. До футуристів не належав:

а) Михайль Семенко; б) Микола Хвильовий; в) Гео Шкурупій; г) Микола Бажан.

171. Хто є автором роману «Собор»:

а) Олесь Гончар; б) Павло Загребельний; в) Олексій Коломієць; г) Ліна Костенко.

172. Кому належить заклик: «Геть від Москви! Дайош Європу!»:

а) Юрій Андрухович; б) Тарас Шевченко; в) Іван Франко; г) Микола Хвильовий.

173. Письменник, автор популярних гумористичних оповідань («усмішок»):

а) Олесь Гончар; б) Максим Рильський; в) Остап Вишня; г) Йосип Сліпий.

174. Українська греко-католицька церква була ліквідована:

а) 1945; б) 1946; в) 1947; г) 1948.

175. Основна форма діяльності дисидентів в Україні:

а) партизанська боротьба; б) терористичні акти; в) самвидав; г) страйки.

176. Кінорежисером художнього фільму «Тіні забутих предків» був:

а) Олександр Довженко; б) Юрій Ілленко; в) Сергій Параджанов; г) Леонід Осика.

177. В чому полягала діяльність шістдесятників:

а) поширенні ідей гуманізму; б) утвердженні католицизму; в) відродженні національної самосвідомості; г) замилюванні старовиною.

178. Хто з цих письменників не належить до шестидесятників:

а) Ліна Костенко; б) Оксана Забужко; в) Василь Симоненко; г) Іван Драч.

179. Який напрям є найбільш впливовим у сучасній українській літературі:

а) реалізм; б) модернізм; в) авангардизм; г) постмодернізм.

179. Хто з цих письменників не належить до шестидесятників:

а) Ліна Костенко; б) Володимир Сосюра; в) Василь Стус; г) Дмитро Павличко.

180. Хто з перелічених діячів є сучасним українським письменником:

а) Юрій Андрухович; б) Василь Симоненко; в) Євген Гребінка; г) Іван Вишенський.

181. Яку політику у сфері культури проводили більшовики в Україні у 1920-1930-ті рр.:

а) русифікацію; б) інтернаціоналізацію; в) українізацію.

182. Хто з цих письменників започаткував інтелектуальний роман:

а) П. Куліш; б) І. Багряний; в) У. Самчук; г) В. Петров.

183. Хто є засновником Української республіканської капели:

а) О. Кошиць; б) М. Лисенко; в) В. Березовський.

184. Хто з цих поетів не належав до Нью-Йоркської групи:

а) О. Лятуринська; б) Е. Андіївська; в) Б. Рубчак; г) В. Вовк.

185. Хто був головою Мистецького українського руху:

а) Улас Самчук; б) Юрій Шерех; в) Василь Барка; г) Тодось Осмачка.

186. Яке об'єднання українських письменників виникло у Німеччині у 40-х рр.. ХХ ст.:

а) Гарт; б) Мистецький український рух; в) Слово; г) Танк.

187. Хто не належав до МУРу:

а) Олег Ольжич; б) Іван Багряний; в) Улас Самчук; г) Віктор Петров.

188. В якому році Україна отримала перемогу на песенному конкурсі «Євробачення»:

а) 2000; б) 2004; в) 2012; г) 2014.

189. Встановіть відповідність:

1) Нестор; 2) Іларіон; 3) Володимир Мономах.

а) «Слово про Закон і Благодать»; б) «Повість минулих літ»; в) «Повчання дітям».

190. Встановіть відповідність:

1) Юрій Дрогобич; 2) Станіслав Оріховський-Роксолан; 3) Петро Скарга; 4) Герасим Смотрицький.

а) «Про єдність церкви Божої»; б) «Прогностична оцінка поточного 1483 року»; в) «Напучення польському королеві Сигізмунду – Августу»; г) «Ключ царства небесного».

191. Встановіть відповідність:

1) Панас Мирний; 2) Михайло Коцюбинський; 3) Марко Вовчок; 4) Іван Нечуй-Левицький.

а) «Fata Morgana»; б) «Кайдашева сім'я»; в) «Хіба ревуть воли як ясла повні?»; г) «Інститутка».

193. Встановіть відповідність:

1) Львівський університет; 2) Київський університет; 3) Одеський університет; 4) Харківський університет.

а) 1805; б) 1834; в) 1661; г) 1865.

194. Встановіть відповідність:

1) П. Тичина; 2) М. Зеров; 3) М. Семенко; 4) М. Хвильовий.

а) «Вальдшнепи»; б) «Камена»; в) «Кобзар»; г) «Сонячні кларнети».

195. Встановіть відповідність:

1) Іван Драч; 2) Василь Стус; 3) Ліна Костенко; 4) Василь Симоненко.

а) «Маруся Чурай»; б) «Лебеді материнства»; в) «Чорнобильська Мадонна»; г) «Палімпсести».

196. Встановіть відповідність:

1) Іван Мартос; 2) Ілля Рєпін; 3) Марко Вовчок; 4) Микола Лисенко.

а) художник; б) письменник; в) скульптор; г) композитор.

197. Встановіть відповідність:

1) Оксана Забужко; 2) Ліна Костенко; 3) Сергій Жадан; 4) Любко Дереш.

а) шістдесятник; б) вісімдесятник; в) дев'ятдесятник; г) двотисячник.

198. Встановіть відповідність:

1) Ю. Ілленко; 2) С. Лозниця; 3) М. Слабошпицький; 4) К. Муратова.

а) «Молитва за гетьмана Мазепу»; б) «Настроювач»; в) «Плем'я»; г) «Щастя моє».

199. В якому році Україна долучилась до Болонського процесу:

а) 1992; б) 2000; в) 2005; г) 2010.

200. Скільки циклів навчання передбачає Болонський процес:

а) один; б) два; в) три; г) чотири.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Предмет, завдання та структура курсу «Історія української культури». Періодизація історії української культури.
2. Наукове поняття культури. Основні підходи до розуміння феномену культури.
3. Культура і цивілізація.
4. Духовна та матеріальна культура. Світова та національна культура.
5. Функції культури. Культура та суспільство.
6. Культура давнього населення України (палеоліт, мезоліт, неоліт).
7. Трипільська культура та її зв'язок з українською культурою.
8. Культура кочового світу (кіммерійці, скіфи, сармати).
9. Культура античних міст-держав Північного Причорномор'я.
10. Проблема походження слов'ян. Духовний світ слов'ян.
11. Політичний та соціально-економічний устрій Київської Русі.
12. Християнізація Русі та її значення для розвитку української культури.
13. Роль Кирила та Мефодія в історії українського християнства.
14. Розвиток освіти та писемності у Київській Русі.
15. Література Київської Русі.
16. Архітектура та образотворче мистецтво у Київській Русі.
17. Музика та театр періоду Київської Русі.
18. Наукові знання та філософська думка періоду Київської Русі.
19. Культура Київської Русі крізь призму взаємовідносин Схід – Захід (кочовий світ, Візантія, Європа, Близький Схід).
20. Політичні, соціально-економічні та культурні особливості Галицько-Волинського князівства (XII – початок XIV ст.).
21. Література Галицько-Волинського князівства.
22. Архітектура та образотворче мистецтво Галицько-Волинського князівства.
23. Соціально-політична і культурна ситуація у литовсько-польську добу.

24. Феномен козацької культури.
25. Вплив гуманістичних та реформаційних ідей в Україні.
26. Релігійні процеси в Україні в умовах протистояння Заходу та Сходу (XIV – середина XVII ст.).
27. Постать Петра Могили у релігійному та культурному житті України.
28. Розвиток освіти, книгодрукування, книгописання (XIV – середина XVII ст.).
29. Полемічна література. Іван Вишенський.
30. Архітектура та образотворче мистецтво (XIV – середина XVII ст.).
31. Музика та театр (XIV – середина XVII ст.).
32. Передумови та причини розвитку бароко в Україні. Особливості українського бароко.
33. Розвиток освіти та науки в Україні (середина XVII – кінець XVIII ст.).
34. Києво-Могилянська академія та її місце в історії української культури.
35. Втілення ідей бароко у літературі.
36. Барокова архітектура, живопис та скульптура.
37. Музика та театр бароко.
38. Розвиток історичної самосвідомості (середина XVII – XVIII ст.).
39. Григорій Сковорода – геній українського бароко.
40. Початок інтеграції української козацької старшини та духовенства у соціально-політичне та духовне життя Російської імперії. Вплив українських культурних діячів на розвиток російської культури.
41. Загальна характеристика Просвітництва. Реалізація основних положень Просвітництва в Україні.
42. Стиль рококо в Україні.
43. Класицизм в українському мистецтві.
44. Причини, передумови та періодизація українського національного відродження.
45. Значення Слобожанської України для розвитку української культури першої половини XIX ст. «Енеїда» І. Котляревського.

46. Втілення ідей романтизму у літературі, музиці, живопису.
47. Кирило-Мефодіївське товариство та ідея слов'янської єдності.
48. Тарас Шевченко – ідеолог модерної України.
49. Початок національного відродження на західноукраїнських землях. «Руська трійця».
50. Реалізм в українській літературі.
51. Українське мистецтво доби реалізму.
52. Громадівський рух. Утиски української культури в Російській імперії (II пол. XIX ст.).
53. Роль Івана Франка у національно-культурному русі.
54. М. Грушевський і його роль у розвитку української національної культури.
55. Ідейні витоки українського модернізму.
56. Модернізм у літературі.
57. Український модерний театр.
58. Український авангард.
59. Культурний рух періоду Центральної Ради.
60. Національно-культурна політика Гетьманату.
61. Політика «українізації»: причини, форми, зміст та наслідки.
62. Літературний процес в Україні (20-30-ті рр. XX ст.).
63. Театральне мистецтво в Україні (20-30-ті рр. XX ст.).
64. Сталінський терор та його наслідки для української культури. «Розстріляне відродження».
65. Розвиток культури України під час Другої світової війни.
66. Патріотичне піднесення та розквіт соціалістичного реалізму в українській культурі післявоєнного періоду.
67. Період «відлиги» в Україні. Шестидесятники.
68. Політика русифікації та дисидентський рух.
69. Основні тенденції розвитку українського мистецтва у 70-80-ті роки XX ст.

70. Розвиток освіти, науки та філософії за часів СРСР.
71. Український кінематограф.
72. Особливості сучасного етапу розвитку української культури
73. Реформування системи освіти у незалежній Україні. Наукове життя.
74. Сучасна українська література.
75. Театральне мистецтво незалежної України.
76. Музичне мистецтво у незалежній Україні.
77. Релігійне життя у незалежній Україні.
78. Український постмодернізм.
79. Розвиток української культури у діаспорі.
80. Україна між Сходом і Заходом: перспективи розвитку національної культури України у XXI ст.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова (основна) література

1. Академічне релігієзнавство : Підручник для вузів / за ред. А. М. Колодного. – К. : Світ знань, 2000. – 862 с.
2. Александрович В. Мистецтво Галицько–Волинської держави / В. Александрович. – Львів : НАНУ, 1999. – 132 с.
3. Бокань В. Історія культури України: Навч. посібник / В. Бокань, Л. Польовий. – К. : МАУП, 2002. – 256 с.
4. Висоцький О. Ю. Історія української культури : Навч. посібник / О. Ю. Висоцький. – Дніпропетровськ : НМетАУ, 2009. – 130 с.
5. Горський В. С. Історія української філософії: Курс лекцій / В. С. Горський. – К. : Наукова думка, 1996. – 286 с.
6. Грицак Я. Нариси історії України. Формування модерної української нації / Я. Грицак. – К. : Генеза, 2000. – 360 с.
7. Дещинський Л. Є. Історія української та зарубіжної культури : підручник для студ. вищих навч. закл. / Л. Є. Дещинський, С. В. Терський, Р. Д. Зінкевич, Я. Я. Денісов. – Львів : Бескід Біт, 2008. – 252 с.
8. Історія релігії в Україні : Навч. посібник / за ред. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. – К. : Т-во «Знання», 1999. – 735 с.
9. Історія світової та української культури : Підручник / В. А. Гречко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко. – К. : Літера, 2002. – 463 с.
10. Історія української культури / За загал. ред. І. Крип'якевича. – К. : Либідь, 2002. – 656 с.
11. Історія української культури / За ред. О. Павлова. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
12. Історія української культури : конспект лекцій / укл. Н. В. Лобко. – Суми : СДУ, 2012. – 152 с.

13. Історія української та зарубіжної культури / за ред. С. М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука. – К. : Знання, 2002. – 351 с.
14. Історія української культури у 5-ти т. Т. 1. Історія культури давнього населення України / Ю. С. Асєєв, В. Д. Баран, І. А. Баранов. – К. : Наукова думка, 2001. – 1134 с.
15. Історія української культури у 5-ти т. Т. 2. Українська культура XIII – першої половини XVII ст. / В. С. Александрович, В. Г. Балушок, М. Б. Боянівська. – К. : Наукова думка, 2001. – 846 с.
16. Історія української культури у 5-ти т. Т. 3. Українська культура другої половини XVII – XVIII ст. / В. С. Александрович, В. Й. Борисенко, Т. М. Виврот. – К. : Наукова думка, 2003. – 1246 с.
17. Історія української культури у 5-ти т. Т. 4. Кн. 1. Українська культура XIX ст. / А. Ф. Артюх, В. Г. Балушок, Г. Б. Бондаренко. – К. : Наукова думка, 2008. – 1008 с.
18. Історія української культури у 5-ти т. Т. 4. Кн. 2. Українська культура XIX ст. / А. Ф. Артюх, В. Г. Балушок, Г. Б. Бондаренко. – К. : Наукова думка, 2005. – 1294 с.
19. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : Підручник / М. В. Кордон. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 584 с.
20. Культура і побут населення України: Навч. посібник / за ред. В. І. Наулко, Л. Ф. Артюх. – К. : Либідь, 1993. – 288 с.
21. Культурологія : Навч. посібник / за ред. Т. Б. Гриценко, С. П. Гриценко, А. Ю. Кондратюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 392 с.
22. Культурологія : теорія та історія культури : Навч. посібник / за ред. І. І. Тюрменко, О. Д. Горбула. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 368 с.
23. Культурологія : українська та зарубіжна культура. Навч. посібник / І. Зязюн, В. Семашко та ін. ; Ред. М. М. Закович. – К. : Знання, 2007. – 567 с.

- 24.Лекції з історії світової та вітчизняної культури : Навч. посібник / За ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. – Львів : Світ, 2005. – 568 с.
- 25.Мистецтво України: Біографічний довідник / За ред. А. В. Кудрицького. – К. : Укр. енцикл., 1997. – 700 с.
- 26.Навчально-методичний посібник з дисципліни «Історія української культури» / укл. Моїсеєнко Л. М. – Красноармійськ : КП ДонНТУ, 2010. – 107 с.
- 27.Пальм Н. Д. Історія української культури : навч. посібник / Н. Д. Пальм, Т. Є. Гетало. – Харків : Вид-во ХНЕУ, 2013. – 296 с.
- 28.Попович М. Нарис історії культури України / М. Попович. – К. : «АтрЕк», 1998. – 728 с.
- 29.Українська і зарубіжна культура. Навч. посібник / Під заг. ред. К. В. Заблоцької. – Донецьк : Східний видавничий дім, 2001. – 372 с.
- 30.Українська культура : Історія і сучасність : Навч. посібник / С. О. Черепанова, В. Г. Скотний, І. В. Бичко та ін. – Львів : Світ, 1994. – 455 с.
- 31.Українська культура в європейському контексті / Ю. П. Богуцький. – К. : Знання, 2007. – 680 с.
- 32.Хома І. Я. Історія української культури : навч. посібник / І. Я. Хома, А. О. Сова, Ж. В. Мина. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2013. – 356 с.
- 33.Шевченко І. Україна між Сходом і Заходом. Нариси з історії культури до початку XVIII століття / І. Шевченко. – Львів : Інститут Історії Церкви Львівської Богословської Академії 2001. – 250 с.
- 34.Шейко В. М. Історія української культури : Навч. посібник / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К. : Кондор, 2006. – 264 с.

Допоміжна література

1. Багалій Д. Український мандрований філософ Григорій Сковорода / Д. Багалій. – К. : Орій, 1992. – 472 с.

2. Білецький П. О. Українське мистецтво другої половини XVII – XVIII століть / П. О. Білецький. – К. : Мистецтво, 1981. – 159 с.
3. Веселовська Г. І. Український театральний авангард / Г. І. Веселовська. – К. : Фенікс, 2010. – 368 с.
4. Грабович Г. До історії української літератури : дослідження, есії, полеміка. – К. : Критика, 2003. – 631 с.
5. Грицак Я. Пророк у своїй вітчизні. Франко та його спільнота (1856 – 1886) / Я. Грицак. – К. : Критика, 2006. – 632 с.
6. Гусев В. І. Філософія доби Відродження / В. І. Гусев. – К. : Університет «Києво-Могилянська академія», 1993. – 91 с.
7. Дашкевич Я. Національна самосвідомість українців на зламі XVI-XVII ст. / Я. Дашкевич. // Сучасність. – 1992. – № 3. – С.65-74.
8. Дворнік Ф. Слов'яни в Європейській історії та цивілізації / Ф. Дворнік. – К. : Дух і Літера, 2000. – 528 с.
9. Енциклопедія трипільської цивілізації : у 2 томах. Т.1. / за ред. М. Ю. Відейка. – К. : Укрполіграфмедіа, 2004. – 703 с.
10. Енциклопедія трипільської цивілізації : у 2 томах. Т.2. / за ред. М. Ю. Відейка. – К. : Укрполіграфмедіа, 2004. – 656 с.
11. Єрмакова Н. Березільська культура : Історія, досвід / Н. Єрмакова. – К. : Фенікс, 2012. – 512 с.
12. Забужко О. Notre Dame d'Ukraine : Українка в конфлікті міфологій / О. Забужко. – К. : Факт, 2007. – 640 с.
13. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст : франківський період / О. Забужко. – К. : Факт, 2009. – 156 с.
14. Забужко О. С. Шевченків міф України. Спроба філософського аналізу / О. Забужко. – К. : Факт, 2009. – 160 с.
15. Залізняк Л. Л. Первісна історія України / Л. Л. Залізняк. – К. : Вища школа, 1999. – 264 с.
16. Зубавіна І. Б. Кінематограф незалежної України : тенденції, фільми, постаті / І. Б. Зубавіна. – К. : ФЕНІКС, 2007. – 296 с.

- 17.Зубар В. Античний світ Північного Причорномор'я / В. Зубар, Е. Ліньова, Н. Сон. – К. : Вид-во ім. О. Теліги, 1999. – 320 с.
- 18.Зубарь В. М. Боги и герои античного Херсонеса / В. М. Зубар. – К. : Изд. дом «Стилос», 2005. – 188 с.
- 19.Іванова Л. Г. Україна між Сходом і Заходом – до проблеми становлення національної ідеї в українській суспільно-політичній думці в контексті східноєвропейського розвитку (І половина ХІХ ст.) / Л. Г. Іванова. – К. : НПУ ім. М. Драгоманова, 2007. – 136 с.
- 20.Ісаєвич Я. Українське книговидання : витоки, розвиток, проблеми / Я. Ісаєвич. – Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2002. – 520 с.
- 21.Карпов А. В. Язычество, христианство, двоеверие : религиозная жизнь Древней Руси в IX – XI веках / А. В. Карпов. – СПб. : Алатая, 2008. – 184 с.
- 22.Климов В. Феномен Петра Могили (Біографія. Діяльність. Позиція) / В. Климов, А. Колодний, А. Жуковський та ін. – К. : Дніпро, 1996. – 270 с.
- 23.Когут З. Російський централізм і українська автономія : Ліквідація Гетьманщини, 1760 – 1830 / З. Когут. – К. : Основи, 1996. – 317 с.
- 24.Крвавич Д. П. Українське мистецтво. – Т. 1. / Д. П. Крвавич, В. А. Овсійчук, С. О. Черепанова. – Львів : Світ, 2004. – 256 с.
- 25.Крвавич Д. П. Українське мистецтво. – Т. 2. / Д. П. Крвавич, В. А. Овсійчук, С. О. Черепанова. – Львів. : Світ, 2004. – 268 с.
- 26.Крвавич Д. П. Українське мистецтво. – Т. 3. / Д. П. Крвавич, В. А. Овсійчук, С. О. Черепанова. – Львів. : Світ, 2005. – 286 с.
- 27.Крижицький С. Д. Античні міста держави Північного Причорномор'я / С. Д. Крижицький, В. М. Зубар, А. С. Русяєва. – К. : Вид. дім "Альтернативи", 1998. – 352 с.
- 28.Литвинов В. Ренесансний гуманізм в Україні / В. Литвинов. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2000. – 472 с.
- 29.Ловмянский Г. Религия славян и её упадок / Г. Ловмянский. – СПб. : Академический проект, 2003. – 512 с.

- 30.Макаров А. Світло українського бароко / А. Макаров. – К. : «Мистецтво», 1994. – 247 с.
- 31.Маланюк Є. Нариси з історії нашої культури / Є. Маланюк. – К. : АТ «Обереги», 1992. – 80 с.
- 32.Моренець В. П. Національні шляхи поетичного модерну першої половини ХХ ст.: Україна і Польща : монографія / В. П. Моренець. – К. : Основи, 2002. – 327 с.
- 33.Наєнко М. К. Художня література України : Від міфів до модерної реальності. – К. : Просвіта, 2008. – 1063 с.
- 34.Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ століття / Редкол. : В. Сидоренко (голова) та ін. – К. : Інтертехнологія, 2006. – 1054 с.
- 35.Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу. Ескіз української міфології / І. Нечуй-Левицький. – К. : АТ «Обереги», 2003. – 144 с.
- 36.Огієнко І. І. Дохристиянські вірування українського народу / І. І. Огієнко. – К. : АТ «Обереги», 1992. – 424 с.
- 37.Огієнко І. І. Історія українського друкарства / І. І. Огієнко. – К. : Либідь, 1994. – 448 с.
- 38.Огієнко І. Українська культура / І. І. Огієнко. – К. : Абрис, 1991. – 272 с.
- 39.Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі / С. Павличко. – К. : Либідь, 1999. – 448 с.
- 40.Протас М. О. Українська скульптура ХХ століття / М. О. Протас. – К. : Інтертехнологія, 2006. – 278 с.
- 41.Раевский Д. С. Мир скифской культуры / Д. С. Раевский. – М. : Языки славянских культур, 2006. – 600 с.
- 42.Репресоване «відродження» / Упоряд. О. І. Сидоренко, Д. В. Табачник. – К. : Україна, 1993. – 399 с.
- 43.Роготченко О. О. Соціалістичний реалізм і тоталітаризм / О. О. Роготченко. – К. : ФЕНІКС, 2007. – 608 с.
- 44.Самойлович В. П. Народна архітектура України в ілюстраціях / В. П. Самойлович. – К. : Абрис, 1999. – 281 с.

- 45.Сарбей В. Г. Національне відродження України / В. Г. Сарбей. – К. : Вид. дім «Альтернативи», 1999. – 336 с.
- 46.Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань : Розвиток візуального мистецтва України ХХ – ХХІ століть / В. Д. Сидоренко. – К. : ВХ[студіо], 2008. – 188 с.
- 47.Скржинская М. В. Древнегреческие праздники в Элладе и Северном Причерноморье / М. В. Скржинская. – К. : Институт истории Украины НАН Украины, 2009. – 363 с.
- 48.Степовик Д. В. Українське мистецтво першої половини ХІХ століття / Д. В. Степовик. – К. : Мистецтво, 1982. – 191 с.
- 49.Толочко О. П. Київська Русь / О. П. Толочко, П. П. Толочко. – К. : Вид-во «Альтернатива», 1998. – 352 с.
- 50.Українська література ХІV – ХVІ ст. – К.: «Наукова думка», 1988. – 600 с.
- 51.Український авангард 1910-1930 років [Ізоматеріал] : альбом / автор і упоряд. Д. О. Горбачов. – К. : Мистецтво, 1996. – 400 с.
- 52.Український живопис ХІХ — початку ХХ ст. : альбом. – Хмельницький : Галерея, 2005. – 272 с.
- 53.Український живопис ХХ – поч. ХХІ ст. : альбом. – Хмельницький : Галерея, К. : Артанія Нова, 2006. – 304 с.
- 54.Український іконопис ХІІ—ХІХ ст. з колекції НХМУ. Альбом. – Хмельницький : Галерея, 2005. – 256 с.
- 55.Український модернізм 1910-1930 : альбом. – Хмельницький : Галерея, 2006. – 288 с.
- 56.Український портрет ХVІ – ХVІІІ ст. : альбом. – Хмельницький : Галерея, 2006. – 355 с.
- 57.Уманцев Ф. С. Мистецтво давньої України : історичний нарис / Ф. С. Уманцев.– К. : Либідь, 2002. – 328 с.
- 58.Федів Ю. А. Історія української філософії / Ю. А. Федів, Н. Г. Мозкова. – К. : Україна, 2001. – 510 с.

59. Фіголь М. Мистецтво стародавнього Галича / М. Фіголь. – К. : Мистецтво, 1997. – 224 с.
60. Чижевський Д. І. Історія української літератури / Д. І. Чижевський. – К. : Видавничий центр «Академія», 2003. – 568 с.
61. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні / Д. Чижевський. – К. : Вид-во "Орій", 1992. – 230 с.
62. Чижевський Д. І. Філософія Г. С. Сковороди / Д. І. Чижевський. – Харків : Прапор, 2004. – 272 с.
63. Чмихов М. О. Давня культура : Навч. посібник / М. О. Чмихов. – К. : Либідь, 1992. – 228 с.
64. Щербак В. О. Українське козацтво : формування соціального стану. Друга половина XV – середина XVII ст. / В. О. Щербак. – К. : Видавничий дім "KM Academia", 2000. – 300 с.
65. Яковенко Н. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII ст. / Н. Яковенко. – К. : Генеза, 1997. – 312 с.
66. Яковенко Н. Паралельний світ. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні XVI – XVII ст. / Н. Яковенко. – К. : Критика, 2002. – 416 с.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

<http://izbornyk.org.ua/> – бібліотека текстів з історії української культури, першоджерела з історії української літератури та мови, історії України

<http://poetry.uazone.net/> – бібліотека української поезії

<http://elib.nplu.org/> – бібліотека «Культура України»

<http://mari.kiev.ua/> – Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України

<http://etnolog.org.ua/> – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАНУ

<http://k-ua.net/> – сайт «Культура України»

http://kultura.ho.ua/books_ku.htm – Культурологічна бібліотека

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

- F - 1** Практично не знає науково-понятійного апарату. Володіння навчальним матеріалом на рівні розпізнавання. Не має конспектів з дисципліни. Не може користуватися підручниками, словниками та енциклопедіями, методичними рекомендаціями, іншими дидактичними засобами. Не має наукового уявлення про предмет і завдання курсу, або може дуже приблизно їх сформулювати, виходячи із знань, набутих в повсякденному житті.
- F_x – 2** Має слаборозвинені уявлення про термінологію. Володіє навчальним матеріалом на фрагментарному рівні. Конспект з предмету складений безсистемно і фрагментарно. Не спроможний вибудувати логіку відповіді. Не може відповісти на питання без грубих помилок, намагається вгадати відповідь на конкретні запитання. Зовсім не обізнаний у першоджерелах. Не спроможний продуктивно використовувати допомогу викладача.
- E – 3** Самостійно відтворює деякі основні положення, викладені у базовому підручнику чи лекційному матеріалі. Може в найбільш загальних моментах розкрити зміст основних понять і категорій. Для відтворення систематизованого навчального матеріалу потребує сторонньої допомоги. Письмові роботи безсистемні і непослідовні, позбавлені проблемності, збіднені на наукову термінологію. Часто припускається типових помилок, які, однак, при допомозі може виправити. Конспект складений формально, часто неохайно. Нерідко замість конспекту при відповідях користується ксерокопіями з підручників, які слабо або взагалі не опрацьовані. Зовсім не вивчає додаткову літературу, із першоджерелами ознайомлений поверхово. Матеріалом, що планується на самостійне опрацювання, практично не володіє.

D – 3 Повною мірою відтворює матеріал, що викладений у рекомендованих підручниках. Додатковою літературою практично не користується, знання першоджерел не має системного характеру. При відповідях зорієнтований на репродуктивне відтворення матеріалу, а не його творче осмислення і засвоєння. В цілому вільно орієнтується в історико-філософських аспектах предмету, однак відчуває значні утруднення при розгляді теоретичних питань. При виправленні помилок, яких припускається при усних відповідях, потребує деякої допомоги викладача. Слабко уявляє, як можуть бути використані знання з предмету при вивченні інших дисциплін соціогуманітарного спрямування, у становленні фахово важливих рис особистості. Теми, що виносяться на самостійну роботу, опрацьовані поверхово.

C – 4 Досить вільно володіє матеріалом в обсязі робочої навчальної програми, чітко уявляє і може пояснити суть основних положень, понять і категорій. Має повні особисто написані конспекти з лекційних та семінарських занять, систематично вивчає теми, що виносяться на самостійне опрацювання, використовує їх матеріал при усних відповідях і написанні письмових контрольних робіт. Має конспект по всім першоджерелам, хоча не завжди достатній за обсягом та якістю для їх повноцінного вивчення. Відповідь побудована логічно, однак на семінарських заняттях часто звертається до конспектів. Не завжди може пояснити суть законспектованого матеріалу. При необхідності достатньо легко знаходить потрібний матеріал у конспекті, підручниках, довідковій літературі. Може виявляти зацікавленість до окремих проблем, публікацій у періодичних виданнях. Не завжди може показати актуальність проблем, що розглядаються в курсі навчальної дисципліни.

- В – 4** Вільно володіє матеріалом згідно з програмою дисципліни. Систематично відвідує лекційні і семінарські заняття, глибоко і цілеспрямовано вивчає першоджерела. При роботі на семінарських заняттях виявляє активність, здатність до ведення наукової дискусії, самостійного мислення. Може чітко визначити актуальність проблемних питань, що вивчаються, добре усвідомлює значення дисципліни для становлення професіонала та особистості. Проявляє сталий і неослабний інтерес до різних проблем, читає додаткову літературу з метою поглиблення знань, отриманих на заняттях. Досить ефективно використовує попередній матеріал, може на достатньому рівні здійснювати аналітико-синтетичні операції на основі отриманих знань. Володіє достатньо високою культурою самостійного планування своєї позааудиторної роботи. Однак у деяких темах може виявляти фрагментарність знання, неспроможність на високому рівні використовувати філософську методологію щодо розгляду і аналізу актуальних проблем розвитку людини та суспільства.
- А – 5** Чітко розуміє роль і значення курсу як специфічного наукового світогляду і як універсальної методології. Вільно володіє матеріалом згідно з програмою дисципліни. Систематично відвідує лекційні і семінарські заняття, глибоко і цілеспрямовано вивчає першоджерела. При роботі на семінарських заняттях виявляє активність, здатність до ведення наукової дискусії, самостійного мислення. Може чітко визначити актуальність проблемних питань, що вивчаються, добре усвідомлює значення дисципліни для становлення професіонала та особистості. Проявляє сталий і неослабний інтерес до різних проблем, читає додаткову літературу з метою поглиблення знань, отриманих на заняттях. Ефективно використовує попередній матеріал, може здійснювати аналітико-синтетичні операції на основі отриманих знань. Володіє високою культурою самостійного планування своєї

поза аудиторної роботи, продуктивно аналізувати проблемні ситуації, що виникають в сучасному світі та країні. На семінарських заняттях відповідає вільно, конспекти та інші допоміжні матеріали використовує творчо. Письмові роботи мають чітко визначену логічну структуру і завершений характер, характеризуються гарним науковим стилем. Вільно використовує між предметні зв'язки, добре орієнтується в періодичній та монографічній літературі з предмету. Легко знаходить відповіді на нестандартні питання. Здатен переконливо обґрунтовувати свою світоглядну та громадську позицію, на високому теоретичному рівні аналізувати соціальне значущі проблеми і процеси. Виявляє творчі здібності, схильність до самостійної науково-дослідницької роботи, що проявляється у прагненні приймати участь в наукових конференціях, проблемних групах тощо.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Для оцінки отриманих знань з навчальної дисципліни «Історія української культури» пропонується проведення тестування. Підсумковий контроль передбачає відповіді на 100 тестових завдань. Оцінка визначається кількістю правильних відповідей (тестові завдання передбачають лише одну правильну відповідь).

1 – 34 відповіді – незадовільно – F.

35 – 59 відповідей – незадовільно – FX.

60 – 63 відповіді – задовільно – E.

64 – 73 відповіді – задовільно – D.

74 – 81 відповідь – добре – C.

82 – 89 відповідей – добре – B.

90 – 100 відповідей – відмінно – A.